

Analyzing Dimensions and Components of CPULs a new Approach towards the Sustainable Development of Urban Landscapes based on a Systematic Review

Sepideh Sanjari ¹, Zahra Sadat Saeideh Zarabadi ^{2*} and Mostafa Behzadfar ³

¹ Ph.D. Student, Department of Urban Development, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

² Associate Professor, Department of Urban Development, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

³ Professor of Urban Planning, Faculty of Architecture and Urban Planning, Iran University of Science and Technology, Tehran, Iran

*Corresponding Author: z.zarabadi@srbiau.ac.ir

ARTICLE INFO ABSTRACT

UPK, 2022

VOL. 6, Issue 2, PP, 1-24

Received: 29 Nov 2021

Accepted: 10 May 2022

Review Articles

KEYWORDS: Integrated landscape, Productive landscape, Sustainable landscape, Urban agriculture, Systematic review.

Introduction: Nowadays, the majority of the world's population lives in urban areas, and the dependence of most cities on global resources makes them highly vulnerable to shocks that disrupt their current supply systems, in such a way that their vulnerability has become more visible after the Covid-19 pandemic. Hence, in order to avoid an imminent disaster, cities should take quick measures in interacting with the metabolism of natural ecosystems to better prepare for future crises. Since the landscape is one of the most important areas related to sustainability, it can link nature with the built environment while redefining and reinterpreting the classification of open spaces and agricultural production in the form of a network of green and open urban infrastructures and create an opportunity to increase sustainability in current cities by emphasizing urban cultivation as a socio-economic catalyst. On the other hand, since in the process of current urban planning, food production and supply have not received great attention, unlike other urban infrastructures such as water and electricity, the links with local food systems have been disrupted. During the development process, cities have lost vast areas of fertile farmlands and largely benefited from having access to a globalized food system. Consequently, a disorder in the supply and an increase in food prices can affect consumers in urban areas, especially the poor people, and increase the vulnerability of cities to environmental, socio-economic, and geopolitical pressures. Therefore, the issue of revising new production methods to adapt to a sustainable outlook for the future city is an urgent challenge for today's policies. Given the potential of continuous productive urban landscapes in integrating the food system with the urban economic and ecological system, CPULs are becoming increasingly common in many urban areas across the world and are being implemented in response to social as well as socio-economic concerns. In Europe, creating sustainable food systems, just like challenges of the economy, public health, and transportation, is one of the most important challenges of the 21st century, when facing the increase in the world's population. The continuous productive urban landscape is looking for presenting a novel approach for current urban planning and encompasses the idea of using food as a re-connector to design future spaces by incorporating urban agriculture into the future planning of cities for healthier neighborhoods and creative solutions to food production needs. Consequently, continuous productive urban landscapes as nature-based solutions can be an appropriate choice for the development of more sustainable and resistant cities. Based on the literature review and the originality of the concept of

Cite this article:

Sanjari, S., Zarabadi, Z.S.S & Behzadfar, M. (2022). Analyzing Dimensions and Components of CPULs A new Approach to Sustainable Development of Urban Landscapes According to a Systematic Review. *Urban Planning Knowledge*, 6 (2), 1-24.

Doi: <https://dx.doi.org/10.22124/UPK.2022.21706.1772>

continuous productive urban landscapes, the present study aims to scrutinize the dimensions and components of continuous productive urban landscapes in order to identify the capacities of this strategy so as to achieve the conceptual framework of CPULs as a solution towards sustainable development and to help increase the tolerance of cities through creating food security and social capital as well as promoting circular economy.

Methodology: The present study has examined the recent literature in the field of dimensions and components of continuous productive urban landscapes (CPULs) according to the preferred guidelines for systematic reviews and meta-analyses. This method includes four steps: 1) searching based on online databases, 2) screening process, 3) having access to the selected articles, and 4) summing up the related articles. First of all, in order to access the relevant articles for review in the present study, four comprehensive databases were used as the main sources: Google Scholar, Web of Science, Science Direct, and Scopus. In this regard, in the aforementioned scientific database, some keywords were searched in the title and keywords section, which included continuous productive urban landscapes, urban landscape and landscape, a city with continuous productive urban landscapes, productive and dynamic. In the primary search, 366 articles from 2000 to 2020 were identified, out of which 93 were selected as the top qualified articles. Subsequently, their contents were explored with the aim of analyzing the dimensions and components of CPULs in order to provide the CPULs strategic framework.

Discussion: By reviewing the theoretical foundations and considerations presented by landscape researchers, it is found that CPULs as a new strategy in the field of urban planning and designing involve various aspects and dimensions. The outputs indicated that CPULs strategy had four dimensions: environmental, socio-cultural, economic, and infrastructural-physical. The highest frequency was related to the factors of education and informativeness with a frequency of 15. Tolerance, helping in sustainable development and preserving biodiversity with the frequency of 12 and food security, creating a place for leisure, social interaction and public health with the frequency of 11 are among the 34 studies that were emphasized. However, according to the distribution of tolerance and sustainable development in the studies of experts in this field, it can be concluded that the concept of CPULs encompasses the dimensions of sustainability and tolerance and can be considered a nature-based solution in the present and future urban development.

Conclusion: The final achievement of this research is a comprehensive theoretical framework of CPULs as a new model of urban development and a nature-based solution for urban tolerance and sustainable development of present and future cities, which specifies that CPULs in the form of environmental strategy and with an emphasis on urban agriculture can contribute to more stable and flexible food systems and, while playing a role as a socio-economic catalyst, increase the spatial quality of the urban area towards urban resilience. Also, it is necessary given the capacities and potentials of CPULs. This strategy should be included in both city policies and city growth strategies. Hence, urban planners, policymakers, urban researchers, and local managers can utilize this approach as a new model of urban development for urban tolerance and sustainable development of cities, while focusing on it on three micros, medium, and macro scales.

Highlights:

- Introducing the capacities and potentials of CPULs as a nature-based solution (NBS);
  - Proposing a review of new production methods; identifying CPULs as an economic-social catalyst
-

واکاوی ابعاد و مؤلفه‌های CPULs رویکردی جدید به‌سوی توسعه پایدار مناظر شهری مبتنی بر مرور نظام‌مند^۱

سپیده سنجرى^۱؛ زهراسادات سعیده زرابادی^{۲*} و مصطفی بهزادفر^۳

۱. دانشجوی دکتری، گروه شهرسازی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۲. دانشیار، گروه شهرسازی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۳. استاد، گروه شهرسازی، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه علم و صنعت ایران، تهران، ایران

* نویسنده مسئول: z.zarabadi@srbiau.ac.ir

چکیده

اطلاعات مقاله

بیان مسئله: با توجه به اینکه امروزه مناطق شهری میزبان اکثریت جمعیت جهان هستند، وابستگی اکثر شهرها به منابع جهانی، آنها را در برابر شوک‌هایی که سیستم‌های تأمین فعلی آنها را مختل می‌کنند، بسیار آسیب‌پذیر کرده است، چنانچه شکنندگی شهرها پس از شیوع اخیر همه‌گیری کووید-۱۹ بیشتر آشکار گردید؛ بنابراین برای جلوگیری از یک فاجعه قریب‌الوقوع، شهرها باید اقدامات سریعی را در تعامل با متابولیسم اکوسیستم‌های طبیعی برای آمادگی بهتر در مقابل بحران‌های آینده به‌کارگیرند، از این‌رو موضوع بازنگری در شیوه‌های جدید تولید برای سازگاری با چشم‌انداز پایدار برای شهر آینده، چالش فوری سیاست‌های امروز است.

هدف: کمک به افزایش تاب‌آوری شهرها با به‌کارگیری استراتژی مناظر شهری مولدیکپارچه (continuous productive urban landscapes) از طریق ایجاد امنیت غذایی، سرمایه اجتماعی و ارتقاء اقتصاد دایره ای است.

روش: این پژوهش از طریق روش مرور نظام‌مند مبتنی بر الگوی چهار مرحله‌ای با تدوین استراتژی جستجوی مقالات و فرایند جستجو با واژگان «منظر مولد»، «مناظر شهری مولدیکپارچه» و «منظر شهری مولد» در پایگاه‌های استنادی برتر آغاز گردید، در جستجوی اولیه ۳۶۶ مقاله در سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۲ شناسایی شدند که از این تعداد ۹۳ مقاله به‌عنوان مقالات برتر واجد شرایط به‌منظور بررسی عمیق‌تر و پاسخ به سؤالات پژوهش انتخاب شدند و به‌منظور ارائه چهارچوب استراتژیک CPULs مورد کاوش محتوایی قرار گرفت.

یافته‌ها: شناسایی ابعاد و مؤلفه‌های مناظر شهری مولدیکپارچه به‌منظور ارائه چهارچوب استراتژیک مناظر شهری-مولدیکپارچه CPULs

نتیجه‌گیری: دستاورد نهایی این پژوهش چهارچوب نظری جامعی از CPULs به‌عنوان الگوی جدیدی از توسعه شهری و راه‌حلی مبتنی بر طبیعت NBS رای تاب‌آوری شهری و توسعه پایدار شهرهای حال و آینده است.

دانش شهرسازی، ۱۴۰۱
دوره ۶، شماره ۲، صفحات ۱-۲۴
تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۹/۰۸
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۲/۲۰
مقاله مروری

کلید واژه‌ها: فناوری اطلاعات و ارتباطات، فضا و مکان شهری، مؤلفه، سیاست بازدارنده، سیاست پیشران

نکات برجسته:

- معرفی ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های بالقوه CPULs به‌عنوان راه حل مبتنی بر طبیعت (NBS)، پیشنهاد بازنگری در شیوه‌های جدید تولید، شناسایی CPULs به‌عنوان کاتالیزور اقتصادی-اجتماعی

^۱ این مقاله برگرفته از رسالهٔ دکتری سپیده سنجرى با عنوان «ارائه الگوی شهرمولد با ایجاد شبکه‌های اکولوژیک سبز و باز شهری (CPULs)» به‌راهنمایی دکتر «زهراسادات سعیده زرابادی» و مشاورهٔ پروفسور «مصطفی بهزادفر» در گروه شهرسازی، دانشکدهٔ عمران، هنر و معماری، واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی به انجام رسیده است.

ارجاع به این مقاله: سنجرى، سپیده، زرابادی، زهراسادات سعیده و بهزادفر، مصطفی. (۱۴۰۱). واکاوی ابعاد و مؤلفه‌های CPULs رویکردی جدید به‌سوی توسعه پایدار مناظر شهری مبتنی بر مرور

نظام‌مند. دانش شهرسازی، ۶(۲)، ۱-۲۴. Doi: <https://dx.doi.org/10.22124/UPK.2022.21706.1772>

بیان مسئله

امروزه یکی از مهم‌ترین مباحث مهم در حوزه شهرسازی، پایداری با همه جنبه‌های آن از جمله، ابعاد، قلمروها و بازتاب‌ها بر محیط‌های ساخته شده است. از آنجاکه منظر یکی از مهم‌ترین حوزه‌های مربوط به پایداری است می‌تواند در قالب شبکه‌ای از زیرساخت‌های سبز و باز شهری طبیعت را با محیط ساخته شده پیوند داده و با تأکید بر کشت شهری به عنوان یک کاتالیزور اقتصادی-اجتماعی فرصتی را برای افزایش پایداری در شهرهای معاصر، ایجاد کند. از سوی دیگر باید در نظر داشت که در روند برنامه‌ریزی شهری معاصر، تولید و تأمین مواد غذایی برخلاف سایر زیرساخت‌های شهری چون آب و برق، چندان مورد توجه قرار نگرفته و کماکان یک حوزه نادیده گرفته شده است. از این رو پیوندها با سیستم غذایی محلی مختل شده و شهرها در طول فرایند توسعه مناطق وسیعی از زمین‌های زراعی حاصلخیز خود را از دست دادند و اغلب از دسترسی به یک سیستم غذایی جهانی شده بهره‌مند شدند. در نتیجه اختلال در عرضه و افزایش قیمت مواد غذایی می‌تواند مصرف‌کنندگان در مناطق شهری به ویژه فقرا را تحت تأثیر قرار داده و آسیب‌پذیری شهرها را در برابر فشارهای محیطی، اقتصادی، اجتماعی و ژئوپلیتیک بیشتر کند. این موضوع بیان می‌دارد اگرچه نقش شهرها تا به امروز عمدتاً «مصرفی» مطرح شده لیکن رویکردهای جدید، ترویج مفهوم تبدیل شهرها به سیستم‌های «تولیدی» است (اسپیچ، ویت، سوپودا و سبیرت^۱، ۲۰۱۶). از آنجاکه دسترسی به مقادیر کافی غذا برای مردم شهری در مواجهه با آشفتگی، بخشی اساسی از تاب‌آوری است و شهرها بیشتر از آنچه محیط فیزیکی نزدیک آن‌ها می‌تواند برای آن‌ها فراهم کند، مصرف می‌کنند بازنگری در روش‌های جدید تولید برای سازگاری با چشم‌انداز پایدار و نیاز به یک مدل شهری خود پایدار برای تبدیل شهرها به محیط‌های خود پایدار، ضروری به نظر می‌رسد. چالش‌های توسعه شهری معاصر و اثرات پاندمی کووید-۱۹ ایجاد یک استراتژی رشد جدید، پایدار و جامع برای تقویت اقتصاد، بهبود سلامت مردم و کیفیت زندگی، مراقبت از طبیعت، بهبود سیستم‌های مواد غذایی و کشاورزی و نیاز جهانی را برای یک سیستم غذایی سالم و انعطاف‌پذیر، بیشتر آشکار می‌کند (پلیترو، ترکیلماز، کانباي ترکیلماز و الیزاریو^۳، ۲۰۰۹؛ زانزی، واگلیا، اسپیگارولو و بوکی^۴، ۲۰۲۱). از طرف دیگر، سیستم‌های غذایی شهری نشان می‌دهند که این پتانسیل را دارند که نه تنها در بهبودی از کووید-۱۹، بلکه در تاب‌آوری جوامع در برابر چالش‌های زیست‌محیطی، بهداشتی یا اقتصادی آینده نقش اساسی ایفا کنند و با گذار کشاورزی-اکولوژیکی و جهت دهی مجدد سیستم‌های غذایی فعلی به سمت آینده‌ای پایدار گام بردارند. امروزه در بسیاری از جوامع شهری و شوراهای محلی، غذا در نهایت به عنوان یک «ضرورت اساسی برای زندگی» شناخته شد که برای مدت طولانی به عنوان کانون توجه جدی برنامه‌ریزی حرفه‌ای نبود. از اینرو فوریت‌های زیست‌محیطی و همچنین بحران‌های غیرمنتظره، مانند همه‌گیری کووید-۱۹، ما را از ضرورت انطباق طراحی شهری و برنامه‌ریزی کشاورزی و سیستم‌های غذایی شهری و حاشیه‌شهری به منظور ایجاد مکان‌های قابل زندگی، تاب‌آور و عادلانه آگاه می‌سازد (اسپیچ، شیمیچوفسکی و فاکس کامپر^۵، ۲۰۲۱). چنانچه در گزارش هیئت^۶ (۲۰۱۲)، استدلال می‌شود که برای دستیابی به محیط‌زیست و اقتصادی تاب‌آور، تنوع زیستی باید در مناطق شهری احیا شود. با توجه به تغییرات اقلیمی، گسترش شهرنشینی، افزایش جمعیت و محدودیت‌های زراعی و تأثیر آن‌ها بر امنیت غذایی سبب شد سازمان‌های بین المللی چون فائو در برنامه‌های خود پیش‌بینی کنند که در دهه‌های آتی برای تأمین امنیت غذایی ۴۰ درصد از غذای دنیا باید در شهرها تولید شود (کریمی و صلاحی اصفهانی، ۱۳۹۹). حفظ امنیت غذایی شهری یکی از بزرگترین چالش‌های قرن است که موجب اتخاذ رویکرد کشاورزی و توجه به زیرساخت‌های سبز شهری شده است. در این شیوه از طراحی، منظر نه تنها برای تولید مواد غذایی، بلکه برای گذراندن اوقات فراغت و حفاظت از طبیعت نیز مورد استفاده قرار می‌گیرد. منظر کشاورزی شهری می‌تواند در شکل‌ها و مقیاس‌های مختلف طراحی شود تا طیف متنوعی از مزایا برای شهروندان فراهم گردد. منظر خوراکی می‌تواند در مقیاس یک شهر و یا در مقیاسی کوچک‌تر در داخل شهر طراحی شود (خلیل‌نژاد و گلچین، ۱۴۰۰). از این رو زیرساخت سبز، عنصر مهمی در سیاست‌های برنامه‌ریزی در تمام سطوح و یکی از ابزارهای اولیه برای دستیابی به استراتژی تنوع زیستی است و منظر شهری مولد که نمونه‌ای از سیر کولارسیتی است می‌تواند تحقق این موضوع را به همراه داشته باشد (اسپیچ و همکاران، ۲۰۲۱).

¹ Specht, Weith, Swoboda & Siebert

² Covid-19

³ Pellitero, Türkyılmaz, Canbay Türkyılmaz & Elizario

⁴ Zanzi, Vaglia, Spigarolo & Bocchi

⁵ Specht, Schimichowski & Fox-Kämper

⁶ UN Habitat

همچنین با توجه به اینکه پایداری یک شهر متضمن انسجام بین مدرن‌سازی و سیستم‌گذاری پایدار است. ایجاد یک استراتژی شهری با تأمین غذا در شهرها و ادغام جامعه و کشاورزی شهری برای بهبود سلامت و شیوه زندگی پایدار شهری ضروری است. همچنین با توجه به پتانسیل‌ها و عملکردهای چندگانه کشاورزی شهری، منظر مولد امکان بهره‌گیری از فرصت‌های سرمایه‌گذاری و توسعه اقتصاد اکولوژیک محور را با احیا و تقویت اراضی کشاورزی فراهم می‌کند (انزیمانده^۱، ۲۰۱۳). چنانچه ارتقای کارآفرینی اجتماعی برای ایجاد کسب و کار اجتماعی با کارکردهای چندگانه کشاورزی شهری می‌تواند یک سیاست مکمل و موثر در جهت توسعه شهری پایدار باشد (کیمی نامی، فروزاوا و کیمی نامی^۲، ۲۰۲۰). از این رو کشاورزی شهری به طور فزاینده‌ای از سوی سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان، کارآفرینان و ذینفعان محلی و جهانی به لحاظ مدل‌های کسب و کار جدید و کارآفرینانه نیز مورد توجه قرار گرفته است (حمیدی، یعقوبی و احدنژاد روشتی، ۱۴۰۰). چنانچه هدین در مقاله‌اش به بررسی مدل‌های کسب و کار کشاورزی شهری در کشورهای در حال توسعه می‌پردازد (هدین^۳، ۲۰۱۵). یکی از مهمترین انگیزه‌های کشاورزان شهری در کشورهای در حال توسعه از جمله ایران تأمین غذای با کیفیت و کسب درآمد پایدار با انگیزه‌های کارآفرینانه است. دلیل اینکه بسیاری از کارآفرینان کوچک و بزرگ، کشاورزی را به عنوان شغل خود انتخاب می‌کنند، به پایداری بازار تقاضای آن مربوط می‌شود از این نظر که مواد غذایی همواره حتی در شرایط رکود اقتصادی یک کالای مصرفی با تقاضای مستمر است (شرقی، مهدی نژاد و مولایی، ۱۳۹۵). به همین منظور استراتژی‌های طراحی برای کشاورزی شهری با ایجاد یک چهارچوب استراتژیک طراحی شهری می‌تواند برای ایجاد مناظر شهری مولد مورد استفاده قرار گیرد که تنوع‌زیستی-اکولوژیکی و پایداری اقتصادی و اجتماعی را در محیط‌های شهری بدون توجه به مقیاس، نوع و موقعیت چشم‌انداز ترویج می‌دهد (ریدوان، سیناترا و ناتالیوان^۴، ۲۰۱۷). شواهد فزاینده‌ای وجود دارد که نشان می‌دهد کشاورزی شهری می‌تواند تاب‌آوری شهر را از طریق چندین مکانیسم افزایش دهد، اما نه تنها، از طریق افزایش تاب‌آوری سیستم‌های غذایی بلکه مقامات شهری باید کشاورزی را به عنوان کاربری مهم زمین شهری به رسمیت بشناسند و چهارچوب‌های سیاسی مناسبی را برای کشاورزی شهری تدوین کنند (گولیا و ادمونسون^۵، ۲۰۲۱). این در حالی است که نقش بی‌بدیل کشاورزی شهری به عنوان یک استراتژی ارزشمند برای مقابله با تهدیدات نادیده گرفته شده است. (خلیل نژاد، فرزین و ظهوریان، ۱۴۰۰). از این رو با توجه به پتانسیل مناظر شهری-مولدیکپارچه^۶ که شامل زیرساخت‌ها و روش‌های تغذیه برای جمعیت، از رشد تا فرآوری، توزیع تا مصرف و در نهایت، بازیافت تا رشد است، استفاده از این رویکرد به عنوان یک استراتژی منسجم برای پیوند دادن چشم‌اندازهای مولد، در جهت ایجاد زیرساخت‌های شهری پایدار جدید و حمایت از تعریف مجدد استفاده از فضای باز شهری، ضروری به نظر می‌رسد. CPULs با ادغام سیستم غذایی در سیستم اقتصادی و اکولوژیکی شهری کشاورزی در شهرها را از کشاورزی روستایی متمایز می‌کند (اسکار و همکاران^۷، ۲۰۲۰). همچنین CPULs با دیگر فضاهای باز سبز ارتباط برقرار می‌کنند تا یک شبکه پیوسته از فضاهای عمومی برای اهداف متعدد ایجاد شود. تداوم مناظر شهری مولدیکپارچه یک ویژگی مهم است زیرا با تبدیل شدن به یک کریدور طبیعی زیستی و همچنین ایجاد گذرگاهی دلپذیر برای ساکنان شهری، تأثیر مثبت زیست‌محیطی آن را افزایش می‌دهد. از آنجاکه بخش‌ها و نواحی مختلف شهر را در برمی‌گیرد و به هم متصل می‌کند، این ظرفیت را دارد که مجموعه‌ای بسیار متنوع از ذینفعان را با طیف وسیعی از نیازها و خواسته‌ها متصل کند (ریچ، ویلجوئن و ریچ^۸، ۲۰۱۵). CPULs در بسیاری از مناطق شهری در سراسر جهان به‌طور فزاینده‌ای متداول شده و در پاسخ به نگرانی‌های اجتماعی و اقتصادی به کار گرفته می‌شود. همچنین کشاورزی شهری در حال حاضر به‌عنوان جنبش و گونه‌ای از کاربری زمین شناخته می‌شود. در اروپا ایجاد سیستم‌های غذایی پایدار به اندازه چالش‌های اقتصاد، بهداشت عمومی و حمل‌ونقل از مهم‌ترین چالش‌های قرن ۲۱ در مواجهه با افزایش جمعیت جهان است. از آنجاکه ویژگی چندمنظوره‌ی غذا ابزار مناسبی برای طراحی مکان‌های پایدار است برای حل این مسئله مفهوم شهر CPULs را توسعه داده‌اند (وان دروالک و ویلجوئن^۹، ۲۰۱۴). از آنجا که کمیسیون اروپا به طور فعال در حال سرمایه‌گذاری در NBS به عنوان یک محرک در توسعه رویکردهای مبتنی بر خدمات اکوسیستم

¹ Nzimande, 2013

² Kiminami, Furuzawa & Kiminami, 2020

³ Hedin, 2015

⁴ Ridwan, Sinatra & Natalivan, 2017

⁵ Gulyas & Edmondson, 2021

⁶ CPULs (continuous productive urban landscapes)

⁷ Skar et al., 2020

⁸ Rich, Viljoen & Rich, 2015

⁹ Van der Valk & Viljoen, 2014

در سراسر اروپا و جهان است، کاربردهای NBS را به عنوان ابزاری سازگار برای تقویت ظرفیت مناظر و شهرها برای رویارویی با چالش‌های حیاتی محیطی، اقتصادی و اجتماعی امروزی برجسته می‌کند (لافورتهزا، چن، ون دن بوش و رندراپ^۱، ۲۰۱۸). در همین راستا مناظر شهری مولدیکپارچه به عنوان راه‌حل‌های مبتنی بر طبیعت NBS در قالب یک رویکرد برنامه ریزی که قبل از توسعه شهری، چشم‌انداز اکولوژیکی را در اولویت قرار می‌دهد، می‌تواند گزینه مناسبی برای توسعه شهرهای پایدارتر و مقاوم‌تر باشد (مینو و همکاران^۲، ۲۰۲۱) در زمانی که حرکت مناظر به سمت پایداری بیش از هر زمان دیگری مورد نیاز است؛ راه‌حل‌های مبتنی بر طبیعت با تاثیر بر شاخص‌های زیست‌محیطی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی در پایدارمنظر، این پتانسیل را دارد که مناظر شهری را در ابعاد گوناگون پایدارتر کند (طایفی نصرآبادی، ۲۰۲۲).

در نتیجه اگر از منظر زیست‌محیطی به شهر نگریسته شود، شهر به دلیل عدم توازن بین نیاز و تامین منابع طبیعی، منبع مشکلات اکولوژیکی محسوب می‌شود. از آنجا که چالش‌هایی که شهرها در آینده با آن مواجه خواهند شد، به طور فزاینده ای پیچیده می‌شوند، بنابراین درک مراحل توسعه به منظور پیش بینی فرایندهای آن در برنامه‌ریزی شهری ضروری خواهد بود. مطالعات علوم محیطی نشان می‌دهد که برنامه‌ریزی شهری باید با برنامه ریزی زیست محیطی ادغام شود تا توسعه شهر را در مسیر پایداری هدایت نماید (پوترا، انیسا، ال شراه سایا و کاتری^۳، ۲۰۲۲). در همین راستا، مسئله این پژوهش با طرح این سؤال اصلی مطرح شد که چگونه مناظر شهری مولد یکپارچه می‌تواند با ارائه چهارچوب مفهومی در راستای توسعه شهری پایدار و تاب‌آور گام بردارد؟ در خصوص پرداختن به موضوع فوق، واکاوی ابعاد و مؤلفه‌های مناظر شهری مولدیکپارچه، در جهت شناسایی ظرفیت‌های آن ضروری به نظر می‌رسد، از این سو مفهوم مناظر شهری مولدیکپارچه در ادبیات منظر مورد واکاوی قرار می‌گیرد و مفاهیم موجود از این حیث که بر چه ابعادی و مؤلفه‌هایی از مناظر شهری مولدیکپارچه اشاره دارند مورد بررسی قرار خواهند گرفت تا بتوان به چهارچوب نظری جامعی از CPULS به عنوان رویکرد جدیدی از توسعه شهری و راه‌حلی مبتنی بر طبیعت NBS رای تاب‌آوری شهری و توسعه پایدار شهرهای حال و آینده دست یافت.

مبانی نظری پژوهش

مفهوم مناظر شهری مولدیکپارچه

مفهوم مناظر شهری مولدیکپارچه بر پایه توسعه نظریه‌های کشاورزی شهری شکل گرفت. مناظر شهری مولدیکپارچه در قالب یک زیرساخت شهری سبز، کشاورزی شهری را در مقیاس‌ها و انواع مختلف با دیگر فضاهای سبز و باز شهری پیوند می‌دهد (ویلجوئن و بوئن^۴، ۲۰۰۵). CPULS استراتژی جدید طراحی شهری است که با رویکرد طبیعت‌گرایی به طرق مختلف برای شهرمولد خواهد بود (بوئن و ویلجوئن^۵، ۲۰۱۲). در تعریف تور کیلماز منظر مولد، استراتژی با هدف دستیابی به تعادل پایدار میان اقتصاد، جامعه، فرهنگ، محیط زیست و تأمین غذا بیان شده است (تور کیلماز، پلپترو، تور کیلماز و داسیلوا الیزاریو^۶، ۲۰۱۳). ویلجوئن مناظر شهری مولدیکپارچه را فرصتی برای ایجاد شهرهای عدالت‌محور، تاب‌آور، مطلوب و زیبا می‌داند و شیوه جدیدی را برای دسترسی فیزیکی و بصری به طبیعت پیشنهاد می‌دهد (ویلجوئن و بوئن، ۲۰۱۴). مناظر شهری مولدیکپارچه با تأکید بر کشاورزی شهری می‌تواند به تأمین سیستم‌های غذایی پایدار و تاب‌آور کمک کند، درحالی‌که به کیفیت فضایی قلمرو شهری نیز می‌افزاید. محور اصلی این مفهوم ایجاد شبکه‌های فضایی سبز و باز شهری است که چشم‌انداز منسجم و چندمنظوره‌ای را مبتنی بر تولید ایجاد می‌کند (بوئن و ویلجوئن، ۲۰۱۶).

درواقع CPULS ترکیب منسجم و برنامه‌ریزی شده‌ای از فضاهای باز شهری متصل به هم را تعریف می‌کند که شامل نواحی برای کشاورزی شهری و مناظر اکولوژیکی تولیدی است (خلیل نژاد و همکاران، ۱۴۰۰). در بیانی دیگر لتربو منظر شهری مولد را راهکاری برای تولید نوع جدیدی از فضای سبز و باز عمومی میدانند که می‌تواند به عنوان زیرساخت‌های اجتماعی نیز برای جامعه مفید واقع گردد

¹ Lafortezza, Chen, Van Den Bosch, Randrup, 2018

² Mino et al., 2021

³ Putra, Anisa, El Sherra, Syah & Catri, 2022

⁴ Nature-Based Solutions

⁵ Viljoen & Bohn, 2005

⁶ Bohn & Viljoen, 2012

⁷ Türkyılmaz, Pellitero, Türkyılmaz & Da Silva Eliziario, 2013

(لتریو^۱، ۲۰۲۱). چن در تعریف خود منظرشهری مولد را به‌عنوان مدلی برای شهرهای آینده نام می‌برد که کشاورزی شهری را با سایر لایه‌های منظر شهری مرتبط می‌کند (چن^۲، ۲۰۲۱). علاوه بر این، مناظرشهری مولد به عنوان ابزاری برای دگرگونی مثبت بخش کشاورزی و در عین حال ارتقای انسجام اجتماعی، امنیت غذایی، و مزایای زیست‌محیطی و اقتصادی گسترده‌تر مطرح شده‌اند. منظر مولد به عنوان یک سیستم‌غذایی کارآمد هم پایدار و هم انعطاف‌پذیر است و با اتصال مقیاس‌های مختلف قلمرو از منطقه‌ای به محلی، تمرکز بر منابع محلی، و ایجاد یک سیستم منعطف و سازگار به مناظرشهری مولد اجازه می‌دهد تا شرایط محیطی، اجتماعی یا فرهنگی را تنظیم کند و حقوق افراد را نیز به همان اندازه تضمین کند (لمس و بریسوتو^۳، ۲۰۲۲). در واقع مناظرشهری مولد شامل ویژگی‌های بالقوه یک رویکرد کشاورزی شهری برای کشف پارادایم‌ها و چارچوب‌های جدید برای برنامه‌ریزی و طراحی مناظر شهری آینده است (کلش^۴، ۲۰۱۸). مناظر مولد یکپارچه به‌عنوان گونه‌شناسی جدیدی از منظر با نگاهی جامع و اکولوژیک، منظر را به‌عنوان ساختاری یکپارچه در نظر می‌گیرد که با ادغام کشاورزی شهری در فضاهای سبز و باز عمومی با تأکید بر تولید محلی به‌عنوان فرصتی فراموش‌شده ضمن تعریف لایه جدیدی از منظرشهری، سبک جدیدی از زندگی و سازمان‌دهی فضایی، مبتنی بر تولید را که از نظر اجتماعی، فراگیر و از نظر محیطی پایدار است پیشنهاد می‌دهد.

ابعاد و مؤلفه‌های مناظر شهری مولد یکپارچه

شناسایی پتانسیل‌های مناظرشهری مولد یکپارچه از طریق واکاوی ابعاد و مؤلفه‌های CPULS به ارائه چهارچوب مفهومی مناظر شهری مولد کمک کرده و با ایجاد فرصتی عادلانه و فراگیر زمینه را به‌منظور پیاده‌سازی این مفهوم به‌عنوان استراتژی توسعه پایدار در جهت ایجاد و افزایش تاب‌آوری شهرهای معاصر فراهم می‌کند. دلکال در مطالعاتش بیان می‌دارد منظر مولد غیر از مزایای اقتصادی برای تولیدکنندگان، مزایای اجتماعی گسترده‌تری داشته و از طریق ارتقای آگاهی عمومی محیط‌زیست را نیز بهبود می‌بخشد (دلکال^۵، ۲۰۱۸). یاسین و ابوی در مقاله خود به بهره‌وری منظر در سه بعد الف - بهره‌وری اجتماعی و فرهنگی: ارتقا کیفیت زندگی، فراهم آوردن فضاهایی برای تأمل، گردهمایی فرهنگی و نمایش‌های اجتماعی، فعالیت‌های آموزشی، سرگرمی و خرید که شامل (بازارهای محلی کشاورزان، کافه‌ها، رستوران‌ها، کارگاه‌های آموزشی جوانان، نصب موقت صفحه نمایش‌های بزرگ در فضاهای اصلی) ب - بهره‌وری محیطی: کاهش انتشار کربن، بهبود تنوع زیستی، بهبود کیفیت هوا و رطوبت و فیلتر کردن سروصدا، ج - بهره‌وری اقتصادی: به تولیدات کشاورزی محلی اشاره داشتند (یاسین و ابوی^۶، ۲۰۱۷). در مقاله دیگری که توسط محمدی و همکارانش در خصوص کاربری اصول کشاورزی شهری صورت گرفت تأثیر گذارترین بعد کشاورزی شهری را بعد اقتصادی و محیطی دانست که با استفاده مفید از فضاهای باز شهری می‌تواند به ایجاد درآمد و اشتغال در حوزه شهری دست یابد (محمدی و ابراهیمی‌نیا، ۱۳۹۸). بوهن و ویلجوتن در یکی از مطالعات اخیر خود به نقش منظرشهری مولد در سازگاری و کاهش تغییرات آب و هوایی، تنوع زیستی و کیفیت زندگی شهری و ایجاد زیرساختی اکولوژیک پرداختند (ویلجوتن و بوهن، ۲۰۲۰). در مقاله دیگری بریتز به ابعاد زیست‌محیطی و اجتماعی منظر مولد اشاره کرده است (بریتز و برید^۷، ۲۰۱۳). چو تحقیق منظرشهری مولد را موجب گسترش ظرفیت اکولوژیک، تولید مواد غذایی و تأمین سیستم‌غذایی شهری میدانند که از طریق بهره‌وری منظر و تغییر در نحوه استفاده سنتی منظر، مزیت‌های زیست‌محیطی، اقتصادی و اجتماعی بسیاری برای شهرها و حومه به دنبال خواهد داشت (چو و بوهن^۸، ۲۰۱۹). اولاً منظر مولد را سیستم یکپارچه ساز با محیط زیست شهری، سیستم‌غذایی، نظام‌های فرهنگی و اقتصادی می‌داند (اولا^۹، ۲۰۲۰). لتریو منظرشهری مولد را زیرساخت اجتماعی با هدف ارتقای هری در نظر می‌گیرد (لتریو، ۲۰۲۱). کلاتنتری و همکارانش منظرشهری مولد را به‌عنوان استراتژی می‌دانند که به ایجاد سیستم شهری پایدار کمک می‌نماید (کلاتنتری،

¹ Letterio, 2021

² Chen, 2021

³ Lemes de Oliveira & Brisotto, 2022

⁴ Kleszcz, 2018

⁵ De la Cal, 2018

⁶ Yaseen & Abbawi, 2017

⁷ Breetzke & Breed, 2013

⁸ Chu & Bohn, 2019

⁹ Ola, 2020

نوجیانا، دارخانیای و آصف^۱، ۲۰۲۰). همچنین یانگ منظرشهری مولد را در بازسازی متابولیسم شهری مؤثر می‌داند (یانگ، ژانگ و هوانگ^۲، ۲۰۲۰). کارنو منظرشهری مولد را دارای ابعاد اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی می‌داند که با ایجاد فرصت عادلانه و فراگیر با کمک به مشارکت و پویایی اجتماعی و افزایش احساس تعلق به سمت تاب‌آوری شهرها گام برمی‌دارد (کارنو و ما^۳، ۲۰۱۹). از نگاه روسو منظرشهری مولد یکپارچه با تأکید بر اصول پایداری از طریق تأمین امنیت غذایی، انعطاف‌پذیری و شمول اجتماعی، توزیع و مصرف مواد غذایی، تعامل ساکنان، ایجاد فعالیت‌های تفریحی و تجاری، زیستگاه‌های طبیعی، راهروهای اکولوژیکی و مسیرهای گردش برای وسایل نقلیه غیر باری از نظر زیست‌محیطی ایمن، از نظر اقتصادی مولد و از نظر اجتماعی فراگیر خواهد بود (روسو و سیرلا^۴، ۲۰۱۹). ریچ منظر مولد را شبکه پیوسته فضای عمومی با قابلیت تولید غذا، اوقات فراغت و گردش مردم بر اساسی شبکه‌های کشاورزی شهری و متشکل از زیستگاه‌های طبیعی، راهروهای اکولوژیکی و مسیرهای گردش برای تردد غیر خودرویی می‌داند (ریچ و همکاران^۵، ۲۰۱۵). ویلجوئن و بوئن بیان می‌دارند منظرشهری مولد با استدلال قوی و متقابل اجتماعی، محیطی و اقتصادی مبنی بر تغییر اساسی در پیکربندی و برنامه‌ریزی فضای باز شهری در آرزوی فراگیر برای یافتن راه‌های خود پایدارتر زندگی است و بر آن است تا کیفیت زندگی شهری را غنی کرده و در عین حال، تأثیرات زیست‌محیطی منفی سیستم‌های غذایی شهری فعلی را کاهش دهد تا به سیستم‌های غذایی پایدار و تاب‌آور دست یابد. تجلی فیزیکی CPULS چشم‌انداز شهری را به‌طور اساسی تغییر می‌دهد و به همان اندازه تغییرات اساسی در نحوه تجربه، ارزش‌گذاری و تعامل جوامع و افراد تأثیر دارد. غذا، اوقات فراغت، جابجایی و تجارت مشترک مردم، زیستگاه‌های طبیعی، مسیرهای گردش غیر موتوری و راهروهای اکولوژیکی از ویژگی‌های CPULS است که شبکه فضاهای باز موجود شهری را به هم متصل می‌کند و در برخی موارد، مصارف فعلی آنها را اصلاح می‌کند (بوئن و ویلجوئن^۶، ۲۰۱۶). در مقاله‌ای چهار ویژگی فیزیکی، اقتصادی، اجتماعی و اکولوژیکی را از ابعاد منظر مولد دانسته و اعتقاد دارد منظر مولد به اشتغال و تغذیه، ترویج غرور مرحله‌ای و حفظ منابع طبیعی کمک کرده و راهی برای ایجاد شهرهای پایدار است (قیمیر^۷، ۲۰۰۸). اسپچ در مقاله دیگری منظر مولد را ارائه‌دهنده خدمات اجتماعی و محیط زیستی می‌داند که از ضمن حمایت از اقتصاد محلی بر مسائل مربوط به «کارآفرینی» و «بهره‌وری زراعی» و تولید تأکید دارد. (اسپچ و همکاران^۸، ۲۰۱۶). کتر بیان می‌دارد منظرشهری مولد ضمن همزیستی در فضای عمومی به داشتن شهرهای مقاوم‌تری از نظر اجتماعی و زیست‌محیطی کمک می‌کند (کتر^۹، ۲۰۲۱).

بوئن و ویلجوئن معتقدند CPUL City یک چشم‌انداز برای آینده شهری را با مناظر تعریف‌شده توسط کشاورزی شهری در شهرهای موجود و در حال ظهور با هدف افزایش کیفیت زندگی، پایداری و انعطاف‌پذیری توصیف می‌کند. آنها معتقدند CPULS می‌تواند به سیستم‌های غذایی پایدار شهری کمک کند. اگرچه هنوز امکان‌سنجی اقتصادی آنها به‌طور مناسب ارزیابی نشده است اما مزایای اجتماعی قابل توجه و عملکرد کلی محیط‌زیستی را تأیید می‌کنند (ویلجوئن و بوئن^{۱۰}، ۲۰۱۲). جانسما منظرشهری مولد را به‌عنوان یک راه امیدوارکننده برای بهبود پایداری و انعطاف‌پذیری سیستم غذایی شهرها می‌داند (جانسما و ورتهایم-هک^{۱۱}، ۲۰۲۱).

بوئن و ویلجوئن منظرشهری مولد یکپارچه را فرصتی برای استفاده از مزایای زیست‌محیطی چون حفظ تنوع زیستی، کاهش میزان مصرف انرژی برای تولید و توزیع مدیریت مواد غذایی و ضایعات، مزایای اجتماعی: انسجام اجتماعی، تغییر در تغذیه و آموزش و اوقات فراغت، مزایای اقتصادی: کاهش قیمت میوه‌ها و سبزیجات، ایجاد فرصت‌های شغلی و افزایش درآمد، مزایای فضایی: تأمین فضاهای عمومی، تأمین فضاهای قابل پیاده‌روی و ارتباط و دسترسی و مزایای سلامتی: دسترسی به میوه‌ها و سبزیجات تازه و کمک به امنیت غذایی، رژیم غذایی، ورزش و سلامت روانی برمی‌شمارند (بوئن و ویلجوئن^{۱۲}، ۲۰۱۲). فادیل معتقد است منظرشهری مولد جنبه‌های بسیاری دارد که می‌توان مورد مطالعه قرار داد، ابعاد محیطی، اجتماعی، اقتصادی، مدیریتی و فضایی، بهداشتی در کنار کمک به امنیت غذایی، کاهش فقر و توسعه اقتصادی برخی از جنبه‌های منظرشهری مولد است. این امر همچنین بر مشکلات عمده یعنی

¹ Kalantari, Nochiana, Darkhania & Asif, 2020

² Yang, Zhang & Huang, 2020

³ Carreno & Ma, 2019

⁴ Russo & Cirella, 2019

⁵ Ghimire, 2008

⁶ Ketterer, 2021

⁷ Jansma & Wertheim-Heck, 2021

فقر و سوء‌تغذیه شهری، به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه فائق آمده و همچنین به رشد کشاورزی شهری منجر شده است. مزایای کشاورزی شهری و سهم آن در پایداری مناطق شهری به‌طور گسترده توسط بسیاری از رشته‌ها پذیرفته شده است (فادیل^۱، ۲۰۱۶). منظر شهری مولد تمام ابعاد پایداری شهری: زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی را با تأکید بر تنوع زیستی، تاب‌آوری، رفاه اجتماعی، اوقات فراغت تفریح و عدالت اجتماعی، تولید مواد غذایی با کیفیت در بر می‌گیرد که به‌طور غیرمستقیم اقتصاد خانوار، بهبود پایداری، انعطاف‌پذیری و کیفیت زندگی تأثیر گذار است (گومز-ویلارینو و رویز-گارسیا^۲، ۲۰۲۱). باسز مزایای منظر شهری مولد را بهبود پتانسیل اجتماعی، حس انسجام بصری، تسهیل شبکه عابر پیاده، فعالیت زیست‌محیطی و پایداری اجتماعی-اکولوژیکی، افزایش آگاهی عمومی به اهداف بصری می‌شناسد (باسز و کوبات^۳، ۲۰۰۷). فارل منظر شهری مولد را موجب برقراری عدالت اجتماعی، پایداری زیست‌محیطی، توسعه جامعه و سازگاری و انعطاف‌پذیری با تغییرات آب و هوایی می‌داند که به ایجاد جوامع پایدار، عادلانه و تاب‌آور منجر می‌شود (فارل^۴، ۲۰۲۱).

با توجه به بیان وجوه مختلف مناظر شهری مولد یکپارچه توسط صاحب‌نظران، می‌توان با تدقیق و جستار ماهوی در ملاحظات ارائه‌شده به ماهیت و چپستی ابعاد و مؤلفه‌های مناظر شهری مولد یکپارچه جهت ارائه چهارچوب نظری جامع برای این استراتژی دست‌یافت. ضمن بررسی اغلب منابع موجود در زمینه مورد مطالعه و به‌منظور تسهیل در تجمیع آرای صاحب‌نظران سعی بر آن شد علاوه بر مبنای فوق در جدول ۱ نیز به بیان اهم ملاحظات ارائه‌شده در خصوص بیان ابعاد و مؤلفه‌های مناظر شهری مولد یکپارچه پرداخته‌شود.

جدول ۱

اهم ملاحظات ارائه‌شده در بیان ابعاد و مؤلفه‌های مناظر شهری مولد یکپارچه

نظریه‌پرداز	ملاحظات اساسی نظریه	سال	منبع
چن	منظر شهری مولد از دیدگاه چن برای ساکنان شهری، به تقویت فاکتورهایی چون زیست‌محیطی، بهداشتی، مشارکتی و ایجاد روابط همسایگی هماهنگ ضمن دسترسی به غذاهای ارگانیک و سالم می‌انجامد وی معتقد است منظر شهری مولد با ترویج بومی‌سازی تولید مواد غذایی شهری و ایجاد فرهنگ کشاورزی و خودکفایی در شیوه تولید نقش مهمی در ارتقای توسعه پایدار شهرها دارد. منظر مولد به‌عنوان راه‌حل مبتنی بر طبیعت (NBS) می‌تواند به بهبود کیفیت محیطی، زندگی اجتماعی و اقتصادهای محلی در مناطق شهری کمک کند.	۲۰۲۱	(چن، ۲۰۲۱)
سیتیز	در پژوهش دیگری منظر شهری مولد را دارای مزایای متعدد (زیست‌محیطی، اقتصادی و اجتماعی) می‌داند که با استفاده از کشاورزی شهری و پتانسیل آن برای بهبود پایداری و تاب‌آوری شهری با ایجاد سیستم غذایی پایدار اهداف زیر را دنبال کند: بهبود سلامت و رفاه مردم - کاهش اثرات منفی تولید غذا بر محیط زیست - حمایت از تولیدکنندگان غذای محلی به‌عنوان بخشی از اقتصاد سبز - مبارزه با دسترسی محدود به تغذیه مناسب و سالم از نظر عدالت اجتماع، استفاده از دانش روز در تولید مواد غذایی و فن‌آوری‌های زیست‌محیطی، تقویت ارتباطات شهری-روستایی.	۲۰۲۱	(سیتیز، ۲۰۲۱)
بوئن و چو	چو و بوئن منظر شهری مولد را دارای ابعاد زیست‌محیطی، اقتصادی و اجتماعی می‌دانند و از مزایای آن به پایداری اجتماعی، سازگاری با تغییرات آب و هوایی، سبک زندگی سالم، حفاظت از تنوع زیستی، افزایش دسترسی بصری، هویت محلی، عدالت اجتماعی، عدالت غذایی، تغییر ساختار اقتصادی، تولید، حمل‌ونقل، گردشگری، ساختار اجتماعی، فرهنگ غذایی، تفریح و آموزش، سلامت و رفاه، زیبایی، یکپارچه‌سازی فضایی، تعاملات و هم‌افزایی و بهینه‌سازی اکوسیستم به‌عنوان راه‌حل‌های مبتنی بر طبیعت اشاره می‌کند.	۲۰۲۱	(بوئن و چو، ۲۰۲۱)
دیهل و اویت	در مقاله‌ای دیگر به مزایای اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی منظر شهری مولد اشاره دارد؛ و آن را بخشی جدایی‌ناپذیر از نظام اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی می‌داند که بر روی غذای شهری و فقر، اثرات زیست‌محیطی و بهداشتی، دسترسی به مواد غذایی محلی و حمایت از آنها، تنوع زیستی، مهارت‌سازی و آموزش، فرصت‌های معیشت پایدار، توسعه جامعه، افزایش امنیت غذایی تأکید دارند. این مزایا می‌تواند مستقیم به شکل درآمد به‌دست‌آمده یا غیرمستقیم به شکل توانمندسازی گروه‌های آسیب‌پذیر اجتماعی عمل کند.	۲۰۱۹	(دیهل و اویت، ۲۰۱۹)
دایسون	دایسون بیان می‌کند منظر شهری مولد فضایل محیطی را ایجاد می‌کند و قادر است هویت فردی و جمعی و حس مکان، ارتباط انسان و طبیعت در یک شبکه غذایی شهری جدید، مفاهیم مکان و هویت، یادگیری جامعه و برجسته‌سازی فرآیندهای غذایی جدید و سنتی مرتبط با منظر، خودآگاهی و شفا را با متابولیسم شهری ایجاد کند.	۲۰۲۱	(دایسون، ۲۰۲۱)

1 Fadil, 2016

2 Gómez-Villarino & Ruiz-Garci, 2021

3 Başer & Kubat, 2007

4 Farrell, 2021

دیز	۲۰۲۱	دیز و مونترما، (۲۰۲۱)	دیز منظر شهری را پیشنهاد اجتماعی - زیست محیطی می‌داند که با تأکید بر کشاورزی و منظر خوراکی ضمن تغییراتی در الگوی مصرف، استفاده از محصولات ارگانیک موجب ادغام اجتماعی می‌شود.
چپ	۲۰۲۱	چپ و همکاران، (۲۰۲۱)	چپ انسجام اجتماعی ناشی از فعل و انفعالات اجتماعی فعالیت‌های کشاورزی و اصلاح الگوی مصرف را به عنوان محرک اصلی منظر شهری مولد می‌شناسد که با تأکید بر ابعاد اکولوژیکی، اجتماعی و اقتصادی مفهوم توسعه پایدار شهری کیفیت آب و هوایی را افزایش می‌دهد و از نظر اجتماعی، مشارکت و انسجام اجتماعی و تاب‌آوری در زمان بحران، فضایی برای گذران اوقات فراغت را فراهم کرده و موجب افزایش رفاه شخصی شده همچنین منظر مولد از نظر اقتصادی فرصت‌هایی برای ایجاد درآمد و کاهش خطر ناامنی غذایی از طریق تولید غذا به‌ویژه در افراد کم‌درآمد فراهم می‌کند؛ بنابراین، صرف‌نظر از پتانسیل آن به‌عنوان سیستم غذایی جایگزین، به‌عنوان روشی برای حمایت از توسعه پایدار شهری پیشنهاد می‌کند.
جلنسکی	۲۰۱۹	جلنسکی، (۲۰۱۹)	جلنسکی منظر شهری مولد را کاتالیزوری برای اقتصاد می‌داند. و پیامدهای بهداشتی، ترویج فعالیت بدنی و تعامل اجتماعی و محافظت در برابر عوامل منفی محیطی و اجتماعی، مانند آلودگی و احساس ناامنی را از دیگر مزایای آن می‌شمرد. و معتقد است منظر شهری مولد به‌عنوان مفهوم و راه‌حل‌های مبتنی بر طبیعت برای بهبود کیفیت محیط زیست شهری و پرداختن به اهداف توسعه پایدار بیان شده است همچنین مزایای اجتماعی قابل توجه و عملکرد کلی محیط زیستی منظر مولد که شامل تولید غذا، تولید انرژی پاک و مدیریت پایدار آب، تنوع کاربری زمین است می‌تواند پایداری اقتصادی و کیفیت زندگی را در مناطق متراکم شهرنشینی افزایش دهد و همچنین تداوم و کیفیت زیرساخت‌های سبز شهری را ارتقا بخشد.
قاضی زادن	۲۰۲۱	قاضی زادن، (۲۰۲۱)	قاضی زادن بیان میکند مناظر شهری مولد ابعاد متفاوتی را به لحاظ اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در برمی‌گیرند و دارای مزایای بسیاری از جمله تعامل با قلمرو عمومی، تسهیل پیاده‌روی و دوچرخه‌سواری، تأمین فضای سبز، دسترسی بصری دلپذیر و تأکید بر کشاورزی که به ایجاد حس هویت و انسجام برای جوامع کمک می‌کنند و آن‌ها را با یکدیگر مرتبط می‌سازند و سلامت شهر و محیط زیست را بهبود می‌بخشند.
ایروان و ساروادی	۲۰۱۷	ایروان و ساروادی، (۲۰۱۷)	ساروادی منظر شهری مولد را دارای ابعاد زیست محیطی، اجتماعی، اقتصادی می‌داند که تولید غذا برای فروش، زیبایی، تنوع زیستی، بهبود اکوسیستم، ارتقای آموزش، تعامل اجتماعی و تفریح را به دنبال دارد.
کینگزلی و همکاران	۲۰۲۱	کینگزلی و همکاران، (۲۰۲۱)	کینگزلی منظر شهری مولد را به‌عنوان یک راه‌حل مبتنی بر طبیعت (NBS) می‌شناسد که دارای ابعاد اکولوژیکی، اجتماعی، اقتصادی و بهداشتی است و اثرات شدید تغییرات آب و هوایی را کاهش دهد و در عین حال مزایای متعددی مانند بهبود رفاه، ارتباطات مردم و طبیعت، کشاورزی شهری و خدمات اکوسیستم و بهبود امنیت غذایی، رفاه و انسجام اجتماعی را افزایش داده و موجب بهبود تاب‌آوری شهرها خواهد شد.
زانزی و همکاران	۲۰۲۱	زانزی و همکاران، (۲۰۲۱)	زانزی و همکارانش منظر شهری مولد را موجب بهبود بافت‌های اجتماعی و اقتصادی و توسعه فرصت‌های شغلی جدید، انعطاف‌پذیری اقتصادی، یکپارچگی محیطی و رفاه اجتماعی می‌داند که با مسائل اجتماعی و کارآفرینی همراه است که منجر به ارتقای جنبه‌های زیست محیطی، اجتماعی و اقتصادی شده و مسیری برای پایداری شهرها می‌باشد.
لانگ میر	۲۰۲۱	لانگ میر و همکاران، (۲۰۲۱)	لانگ میر بیان می‌دارد، منظر شهری مولد مسائلی چون آسیب‌پذیری‌های اجتماعی و زیست محیطی و نابرابری‌ها، کمبود مواد غذایی در برابر سناریوهای مختلف تغییر جهانی، از جمله تغییرات اقلیمی یا رویدادهای پاندمی مانند کووید-۱۹، مورد توجه قرار داده و بر کاهش اثرات منفی محیطی ناشی از تولید کشاورزی دور، توجه به مدیریت بازیافت در شهرها، عواید چندمنظوره کشاورزی، ارائه مواد غذایی، مزایای اجتماعی، تفریحی، ارتقای فرهنگ زندگی و تنوع زیستی تمرکز می‌کنند و این‌گونه استدلال می‌کنند که منظر شهری مولد با کاهش آسیب‌پذیری‌های شهری، متابولیسم شهری را اصلاح کرده و با برقراری انسجام اجتماعی، بهبود محیط زیست و برقراری امنیت غذایی و ظرفیت‌های انطباق غذایی در شهرها در زمان بحران متمر ثمر خواهد بود.
ناروز	۲۰۱۲	ناروز، (۲۰۱۲)	ناروز مناظر مولد شهری با ایجاد تنوع زیستی، تعاملات اجتماعی، رفاه عمومی، ارتقای بهداشت، ضمن ترویج پایداری و منظر باز شهری از نظر اقتصادی، اجتماعی-فرهنگی و زیست محیطی مولد بوده و با افزایش امنیت غذایی فرصت‌های اقتصادی به تقویت خودتکایی در شهرها کمک می‌کند.
کوان	۲۰۲۱	کوان، (۲۰۲۱)	منظر مولد با ابعاد اجتماعی، اقتصادی، آموزشی و زیست محیطی رفتارهای ضد اجتماعی را کاهش داده و امکانات شهری را فراهم کند و با توسعه فضای سبز در قالب زیرساخت پایدار به خودکفایی و پایداری جامعه کمک می‌نماید. مناظر شهری مولد با مسیرهای دوچرخه‌سواری و پیاده در شهر ضمن تأمین امنیت غذایی، مشارکت اجتماعی، مکان سازی، کیفیت زندگی و تنوع زیستی، بهداشت غذا، پتانسیل بهبود امنیت غذایی، ایجاد جوامع مقاوم، ارتقای عدالت اجتماعی، افزایش تنوع محیطی و ایجاد پایداری مالی برای افراد و جوامع به همراه را دارد.

کاستیلیو نارانجو	۲۰۱۳	(کاستیلیو نارانجو، ۲۰۱۳)	کاستیلیو معتقد است سیستم CPULS با تأکید بر تولید و تداوم منظر شهری و ایجاد فضاهای باز بالقوه موجب افزایش فعالیت‌های اجتماعی، تسهیل زیرساخت‌های کشاورزی در یک ساختار بسیار سازگار با هدف ایجاد هویت اجتماعی و افزایش انسجام اجتماعی، پویایی، بهبود کیفیت زندگی، گذران اوقات فراغت، تعامل اجتماعی، بازآفرینی و فضاسازی با معیارهای فضایی از جنبه‌هایی مانند احساس باز بودن که با «اندازه فضا» ارتباط دارد، ارتباطی که به جریان‌های مداوم بین فضاها و همچنین تداوم حرکت با تحریک بصری همراه است، این فضاها می‌توانند مکان‌هایی برای تفریح، آموزش، میدانه کالا و مراکز اجتماعی باشند.
اسکارف و همکاران	۲۰۱۹	(اسکارف و همکاران، ۲۰۱۹)	اسکارف و همکاران در مقاله خود CPULS را کاتالیزوری در گذار به سمت یک شهر پایدار می‌دانند که هویت، مشارکت، خودسازمان‌دهی و تاب‌آوری اجتماعی را تقویت می‌کند.
مینو و همکاران	۲۰۲۱	(مینو و همکاران، ۲۰۲۱)	مینو و همکارانش منظر شهری مولد را از دسته راه‌حل‌های مبتنی بر طبیعت NBS برای توسعه شهرهای پایدارتر و تاب‌آور برمی‌شمرد.
اسپیچ و همکاران	۲۰۲۱	(اسپیچ و همکاران، ۲۰۲۱)	اسپیچ بر این عقیده است که منظر شهری مولد در زندگی اجتماعی و فرهنگی، اقتصاد و متابولیسم شهر ادغام شده است و ضمن چندمنظوره بودن به تقویت اجتماعی، تفریح و آموزش، مطالبات اجتماعی، کیفیت زندگی در فضاهای شهری کمک کرده و با ایجاد فعالیت‌های فراغتی برای افزایش سلامت جسمی و روحی موجب ارتقاء سلامت عمومی و رفاه می‌شود. همچنین تغییر رفتار مصرف‌کننده، تعریف مکان‌های جدید، تعاملات بیشتر، تغییرات آب و هوایی، بازسازی متابولیسم، تولید غذای محلی، کاهش فاصله‌های حمل‌ونقل و کاهش مصرف انرژی، کارآفرینی اجتماعی، فرصت شغلی غذا، امنیت غذایی، از دیگر مزایای منظر مولد است. همچنین منافع اقتصادی با کاهش بار مالی بر شهرها را با افزایش ارزش افزوده منطقه‌ای ایجاد می‌کند. منافع اجتماعی از طریق یکپارچگی و ایجاد حس اجتماع به دست می‌آید. اثرات سلامتی ناشی از ورزش، تغذیه و تفریح است؛ و مزایای زیست‌محیطی با بهبود آب‌وهوای شهری، مفهوم چندمنظوره بودن که شامل مزایای اجتماعی و زیست‌محیطی است دستیابی به محیط زیست و اقتصادی تاب‌آوری؛ تنوع زیستی در مناطق شهری نرخ بالای مشارکت و زیرساخت سبز با تأکید بر اصول شهر مدور از دیگر مزایای این مفهوم است.
اسکار و همکاران	۲۰۲۰	(اسکار و همکاران، ۲۰۲۰)	اسکار در مطالعه‌ای که در خصوص منظر مولد انجام داد منظر مولد را استراتژی با تأکید بر مؤلفه‌های اجتماعی و فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بیان می‌دارد که با ادغام سیستم اقتصادی و اکولوژیکی شهر با بازسازی متابولیسم شهری ضمن تفریح و آموزش، تنوع زیستی، امنیت غذایی، مشارکت، اشتغال، بهبود آموزش و سلامت و مشارکت اجتماعی و اشتغال و توسعه کارآفرینی با اصلاح فعالیت‌های کشاورزی، از طریق حمل‌ونقل، پردازش، ذخیره‌سازی، توزیع و مصرف تا مدیریت زباله‌های ارگانیک و دفع مجدد و تبدیل به استفاده مولد است که سیستم‌های غذایی پایدارتر و تاب‌آور ایجاد میکند.
ریدوان	۲۰۱۷	(ریدوان و همکاران، ۲۰۱۷)	ریدوان منظر شهری مولد را عامل تنوع زیستی اکولوژیکی و پایداری اجتماعی در محیط‌های شهری می‌داند که امنیت غذایی، تنوع زیستی، ارتقای سطح آموزش و آگاهی به مکان‌سازی و تاب‌آوری اجتماعی کمک نموده و بر بازارهای محلی و فراگیری شهرها تأثیر می‌گذارد.
پلیترو	۲۰۰۹	(پلیترو و همکاران، ۲۰۰۹)	پلیترو منظر شهری مولد را استراتژی بیان میکند که به سیستم شهری خود پایدار-مشارکت اجتماعی- محیط زیست دایره‌ای کمک نموده و بر اساس تجربه فیزیکی تعامل اجتماعی و زیست‌محیطی را ارتقا بخشیده و با تسهیل اجتماعی و فرهنگی و ایجاد عادات جدید بر اساس آگاهی زیست‌محیطی و سازمان‌دهی اجتماعی به پایداری شهرها منتج می‌گردد.
امین	۲۰۱۰	(امین، ۲۰۱۰)	امین مناظر شهری مولد را ادغام بین ابعاد زیست‌محیطی، فرهنگی- اجتماعی و فضایی می‌داند و بهره‌وری، پایداری اقتصادی و تفکر اکولوژیکی و برابری اجتماعی و اقتصادی را از نتایج این رویکرد بیان می‌کند که به ایجاد مکان‌هایی برای تفکر، گردهمایی تفریحی و فرهنگی ضمن ارتقای مشارکت با تأکید بر آموزش و آگاهی بخشی به تنوع زیستی و مدیریت پسماند با تغییر در متابولیسم شهری کمک خواهد کرد.
گلیاز و ادمونسون	۲۰۲۱	(گلیاز و ادمونسون، ۲۰۲۱)	گلیاز در مقاله‌ای به مزایای مناظر شهری مولد اشاره کرده و افزایش امنیت غذایی و بهداشت عمومی، ایجاد سرمایه اجتماعی و ارتقاء اقتصاد دایره‌ای را از مزایای این استراتژی می‌داند که به افزایش تاب‌آوری شهرها سلامت و رفاه جامعه منجر خواهد شد.
هارالاموس	۲۰۱۷	(هارالاموس، ۲۰۱۷)	در پژوهش دیگری مناظر شهری مولد (CPULS) یکپارچه را از نظر اقتصادی، جامعه‌شناختی و زیست‌محیطی مولد معرفی میکند؛ و از آنجا که مزایای زیادی را برای شهر ارائه می‌دهند به کارگیری آنها را در ایده‌ها و برنامه‌های مربوط به منظر شهری ضروری می‌داند مناظر شهری مولد مکان‌هایی برای تفریح و اجتماعات‌اند که به طرق مختلف مولد خواهند بود آنها با ارائه فضای باز برای محصولات شهری و تولید غذاهای شهری و حومه نه‌تنها کیفیت فضایی جدید قابل توجهی را به شهر می‌افزاید، بلکه چشم‌اندازهای اجتماعی-اقتصادی و زیست‌محیطی را نیز به شهر اضافه می‌کند. تولید غذا در مکانی که شهروند در آن است، یا مصرف غذا در مکانی که به‌تازگی در آن کشت شده است، تعادل سالم و پایداری بین تولید و مصرف برقرار و کاهش انرژی را ایجاد میکند CPULS ها تنها

		<p>بر انرژی تمرکز نخواهند کرد. این‌ها مناطق سازگار با محیط زیست هستند که نه تنها به غذاهای محلی بلکه به موضوعاتی مانند کاهش گازهای گلخانه‌ای، بهبود کیفیت و رطوبت هوا، تصفیه سروصدا و تنوع زیستی مربوط می‌شوند. علاوه بر این، آنها از لحاظ اجتماعی مولد خواهند بود: ایده آنها شامل، از جمله فعالیت‌های فرهنگی، آموزشی و تفریحی، عادات جایگزین مصرف‌کننده و نگرانی‌های مربوط به تغذیه و سلامتی خواهد بود. سرانجام، آنها فضاهایی مولد اقتصادی خواهند بود که باعث کاهش مشکلات اقتصادی و اجتماعی و تغییر در کار محلی و جریانات محصول-سرمایه می‌شود.</p>
مسکوینا	۲۰۱۹ (مسکوینا، ۲۰۱۹)	<p>مسکوینا منظر شهری مولد را دارای مزایای بیشمار زیست‌محیطی، اقتصادی و اجتماعی فضایی می‌داند. منظر مولد با شیوه‌های ارتقاء کشاورزی شهری مبتنی بر ارتقاء توسعه محلی، تحرک عابران پیاده و دوچرخه‌سواران، آموزش محیط زیست، ادغام اجتماعی، بهبود عادات غذایی، حفاظت از تنوع زیستی، آموزش محیط زیست و بهبود کیفیت محیط شهری است که به کاهش هزینه‌های توزیع و ذخیره‌سازی تولید و همچنین ارتقا زیرساخت سبز، شمول اجتماعی، کاهش انتشار دی‌اکسید کربن، انعطاف‌پذیری محیطی، ایجاد اشتغال و درآمد و ارتقاء خود اکتفایی کمک می‌کند. منظر مولد می‌تواند یک عامل مهم در ارتقاء شهرهای مقاوم و فراگیر باشد و به کیفیت زندگی و ارائه غذای تازه با هزینه کم، ایجاد نشاط و استفاده باز یافتی از زباله کمک می‌کند.</p>
رمدانی و همکاران	۲۰۲۰ (رمدانی و همکاران، ۲۰۲۰)	<p>در پژوهشی دیگر به ابعاد زیبایی‌شناسانه، گذران اوقات فراغت و توسعه گردشگری به کمک منظر مولد اشاره شده است.</p>
تور کیلماز و همکاران	۲۰۱۳ (تور کیلماز و همکاران، ۲۰۱۳)	<p>تور کیلماز و همکارانش در مطالعه‌ای که در خصوص مناظر مولد انجام دادند مناظر مولد را ایجاد تعادل پایدار بین اقتصاد، جامعه، فرهنگ، محیط زیست و تولید غذا تعریف می‌نمایند و آن را بر مؤلفه‌های، صنعتی، تجاری یا گردشگری فرصت‌های شغلی جلوگیری از نابرابری، فقر و مهاجرت و پایداری مبتنی بر اقتصاد محلی برای بقای اقتصادی شهرها مؤثر می‌دانند.</p>
کلش	۲۰۱۸ (کلش، ۲۰۱۸)	<p>کلش نیز ابعاد زیست‌محیطی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی را برای مناظر شهری مولد یکپارچه در نظر می‌گیرد و خودکفایی، تنوع ساختاری و عملکردی، ارتقای کیفیت زندگی، کاهش مصرف انرژی، بهبود دسترسی غذایی، انعطاف‌پذیری زیست‌محیطی و اجتماعی تداوم اکولوژیکی و تنوع زیست را از مؤلفه‌های آن می‌داند.</p>
اکیول	۲۰۱۳ (اکیول و تونچای، ۲۰۱۳)	<p>اکیول معتقد است مناظر، شهری مولد یکپارچه ضمن تأکید بر ابعاد اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی در توانایی جذب تهدیدها و کمک به تاب‌آوری شهری بسیار تأثیرگذار است و کاهش فقر شهری، بهبود امنیت غذایی ایجاد فرصت‌های شغلی و تفریحی، بهبود سلامت، ارتقای تعامل اجتماعی از طریق تجربه شهری، حفظ منابع محیطی و در نهایت ارتقای کیفیت زندگی را از مزایای آن می‌داند.</p>
سوسا و باتیستا	۲۰۱۳ (سوسا و باتیستا، ۲۰۱۳)	<p>سوسا و باتیستا ابعاد زیبایی‌شناختی، اجتماعی، اکولوژیکی، اقتصادی و فرهنگی را برای منظر شهری مولد یکپارچه متصورند که بر مؤلفه‌هایی چون حفاظت، تولید، اوقات فراغت، ایمنی غذایی و بهداشت و توسعه محلی تأکید دارند.</p>
اتول	۲۰۱۹ (اتول و تیلگام، ۲۰۱۹)	<p>اتول مناظر شهری یکپارچه را دربردارنده ابعاد اکولوژیکی، اقتصادی و اجتماعی - فرهنگی می‌داند که بر بهبود سلامت جسمی و روانی، کیفیت زندگی، فرصت‌های شغلی و هویت بصری تأثیرگذارند.</p>
تیمپ	۲۰۱۴ (تیمپ، ۲۰۱۴)	<p>تیمپ مناظر شهری مولد یکپارچه را دارای ارزش‌های تولیدی، زیست‌محیطی و اجتماعی اقتصادی و زیبایی‌شناختی، فرهنگی با تأکید بر اوقات فراغت، مکان‌سازی و هویت‌سازی می‌داند.</p>
بوهن و ویلجوتن	۲۰۱۲ (بوهن و ویلجوتن، ۲۰۱۲)	<p>از دیدگاه بوهن و ویلجوتن مناظر شهری مولد یکپارچه دارای ابعاد اجتماعی، زیست‌محیطی، اقتصادی و فضایی بسیاری است که ضمن تغییر در تجربه شهری به تاب‌آوری شهرها نیز کمک می‌نماید و با ایجاد یک زیرساخت شهری پایدار با اثراتی چون کاهش گرما، بهبود بصری، بهداشت عمومی و مزایای آموزشی، بهره اجتماعی، توانمندسازی جامعه، بهبود محیط زیست و پویایی تجاری در جهت توسعه پایدار شهری گام برمی‌دارد.</p>

پیشینه پژوهش

منظر شهری مولد یکپارچه (CPULs) مفهومی کاملاً جدید است که کاربرد آن بسیار امیدوارکننده به نظر می‌رسد. با توجه به اینکه قبلاً در ایران مطالعاتی در این زمینه انجام نشده است، این پژوهش مبنایی برای مطالعات بعدی در این زمینه خواهد بود. منظر شهری مولد، جزو تعاریف نوین حوزه شهرسازی منظر است که به دنبال تئوری‌های کشاورزی شهری معاصر در سال ۲۰۰۵ توسط بوهن و جوین مطرح شد.

اولین مقاله در ارتباط با منظر شهری مولد در سال ۲۰۰۰ توسط بوهن و ویلجوتن ارائه شد که از منظر شهری مولد به‌عنوان یک استراتژی محیطی نام بردند که دارای مفاهیم کالبدی و اجتماعی است. به دنبال آن با انتشار کتاب مناظر شهری مولد یکپارچه توسط بوهن و ویلجوتن در سال ۲۰۰۵ این مفهوم وارد گفتمان طراحی شهری معاصر شد. پس‌از آن ادبیات و مطالعاتی در زمینه مفهوم منظر شهری مولد یکپارچه با تأکید بر کشاورزی شهری که جزء اصلی CPULs است انجام شد که در مورد مزایای آن و نحوه ادغام مجدد آن در شهر، در کشورهای در حال توسعه و توسعه‌یافته اشاره داشت لیکن هنوز ارزیابی جامعی از پتانسیل‌های آن وجود ندارد. در سال‌های اخیر میزان توجه به منظر شهری مولد یکپارچه در قالب راه‌حلی مبتنی بر طبیعت NBS افزایش یافته است. گلیاز و ادموندسون در مطالعات اخیر خود در سال ۲۰۲۱ به مزایای کشاورزی شهری اشاره داشته‌اند (گولیاژ و ادمونسون، ۲۰۲۱). کارنو در سال ۲۰۱۹ به مطالعه بهره‌وری از طریق توسعه منظر شهری مولد یکپارچه، با تأکید بر ابعاد اجتماعی، طراحی مشارکتی و کشاورزی شهری پایدار می‌پردازد (کارنو و ما، ۲۰۱۹).

در مقاله ای که توسط شیبانی و همکارانش صورت گرفته شبکه مولد شهری را راهکاری برای توسعه پایدار میدان و مناظر شهری پایدار را با ویژگی‌های چند عملکردی و کیفیت‌گرا در نیل به پایداری مدنظر قرار می‌دهد (شیبانی و چمن‌آرا، ۱۳۹۱). در پروپوزالی که توسط گریم در سال ۲۰۰۸ با عنوان مناظر شهری مولد، گزینه طراحی پایدار برای رشد جوامع شهری در آیووا صورت پذیرفت بیان کرد CPULها می‌توانند بخشی از زیرساخت‌های شهری باشند و در مقابل قادر خواهند بود تفریح، سرمایه اجتماعی، فضای باز، امن و سیستم غذایی را برای شهرهای ما فراهم کنند (گریم و کینگ، ۲۰۰۸).

در پژوهش دیگری که توسط شیبانی و صادقی انجام شد منظر مولد را استراتژی همگام با اهداف توسعه پایدار که علاوه بر تأکید بر هویت اجتماعی جلوه مطلوبی به منظر شهری خواهد داد (شیبانی و صادقی، ۱۳۹۱). در مقاله دیگری ویلجوتن و بوهن به نقش مناظر شهری مولد یکپارچه به‌عنوان یک استراتژی در جهت ارتقای مزایای کیفی منظر می‌پردازند (ویلجوتن و بوهن، ۲۰۰۹) در مطالعه دیگری که اخیراً توسط کوان در سال ۲۰۲۱ انجام شده منظر شهری مولد یکپارچه ارائه یک رویکرد تازه در برنامه‌ریزی شهری می‌داند که ایده استفاده از غذا به‌عنوان یک اتصال‌دهنده مجدد برای طراحی فضاهای آینده را در برمی‌گیرد و به پتانسیل‌های منظر شهری یکپارچه می‌پردازد (کوان، ۲۰۲۱). در پژوهش دیگری که توسط سیملتون و همکارانش انجام شد، راه حل‌های مبتنی بر طبیعت (NBS) در بخش کشاورزی به‌عنوان «استفاده از فرایندها یا عناصر طبیعی برای بهبود عملکرد اکوسیستم محیط‌ها و مناظر متأثر از شیوه‌های کشاورزی و افزایش معیشت و سایر عملکردهای اجتماعی و فرهنگی در مقیاس‌های زمانی و مکانی مختلف» پیشنهاد می‌شود (سیملتون و همکاران، ۲۰۲۱). در همین راستا پژوهش دیگری در سال ۲۰۲۱ توسط روگما و همکارانش صورت پذیرفت که بیان کرد زیرساخت‌های سبز با راه حل‌های مبتنی بر طبیعت نه تنها از اکوسیستم‌های شهری حمایت میکنند بلکه در تعریف رویکرد‌های توسعه شهری نقش دارند و از طبیعت به منظور بهبود تاب‌آوری شهری بهره می‌گیرند (روگما، تیلی و کیف، ۲۰۲۱). در پژوهش دیگری که کینگزلی و همکارانش در همین سال انجام دادند کشاورزی شهری در استرالیا را به‌عنوان یک راه حل مبتنی بر طبیعت (NBS) برای رسیدگی به برخی از چالش‌های اکولوژیکی، اجتماعی، اقتصادی و بهداشتی بررسی کردند (کینگزلی و همکاران، ۲۰۲۱). در پژوهشی که توسط بوهن و ویلجوتن در خصوص مناظر شهری مولد یکپارچه انجام شد آنان بیان داشتند کشاورزی شهری می‌تواند به سیستم‌ غذایی شهری مطلوب و عادلانه از نظر زیست‌محیطی منجر شود و بیان داشتند که آنچه ما منظر شهری مولد یکپارچه می‌نامیم پیامدهای فیزیکی و اجتماعی مناظر مولد را به‌عنوان یک رویکرد سامان‌مند دنبال و پیشنهاد می‌کند (بوهن و ویلجوتن، ۲۰۱۷). نادیا فاوا، نیز در مقاله اش به نقش ادارات دولتی در ترویج بازارهای باز شهری پرداخته و خواستار گنجاندن بازارهای غذایی باز شهری در چارچوب زیرساخت‌های سبز مولد است (فاوا، کاراسکو آی بونت و گاریدو ای پویگ، ۲۰۲۲). در آخرین پژوهش‌های انجام شده توسط بوهن و همکارانش در سال ۲۰۲۲ با عنوان برنامه ریزی غذای پایدار AESOP4FOOD برای مخاطبان بین‌المللی تشریح شد. موضوع این پژوهش اقدام برای آموزش، سازماندهی فضایی و برنامه ریزی برای غذای پایدار است که هدف آن توسعه و راهبری آینده در برنامه ریزی غذایی پایدار و در نتیجه کمک به امنیت غذایی، عدالت غذایی و محیط‌های سالم تر است. (بوهن، ۲۰۲۲ الف). در پژوهش دیگری که در همان سال توسط کاترین بوهن برای تبدیل شدن شهر تونس به یک "شهر خوراکی"

¹ Grimm & King, 2008

² Simelton et al., 2021

³ Roggema, Tillie & Keeffe, 2021

⁴ Fava, Carrasco i Bonet & Garrido i Puig, 2022

درفرآیند انتقال شهر تونس به سمت یک سیستم شهری تاب‌آور و پایدار انجام شد. این پژوهش بر روی چالش‌های اجتماعی-اقتصادی متمرکز بود (بوئن، ۲۰۲۲ب).

با توجه به مطالعات صورت گرفته اگرچه در برخی از این مطالعات به شناسایی مفهوم و مؤلفه‌های مناظر شهری مولد پرداخته شده است لیکن فقدان یک چهارچوب نظری جامع از ویژگی‌های مناظر شهری مولد در حوزه دانش شهرسازی احساس می‌گردد. از این رو انجام این مطالعه با هدف شناسایی و واکاوی ابعاد و مؤلفه‌های مناظر شهری مولد یکپارچه به‌منظور ارائه یک چهارچوب استراتژیک برای کاوش نظری و عملی این استراتژی ضروری به نظر می‌رسد.

روش پژوهش

مقاله حاضر، ادبیات اخیر در حوزه ابعاد و مؤلفه‌های مناظر شهری مولد یکپارچه (CPULs) را با توجه به دستورالعمل‌های ترجیحی برای بررسی‌های سیستماتیک و متاآنالیزها^۱ مورد بررسی قرار داده است (موهر، لیبراتی، تتزلاف، آلتمن و گروه پریسما^۲، ۲۰۰۹). این روش، شامل ۴ مرحله می‌باشد: (۱) جستجو بر اساس پایگاه‌های داده آنلاین، (۲) فرآیند غربالگری، (۳) دستیابی به مقالات انتخاب شده و (۴) جمع‌بندی مقالات مرتبط.

در مرحله اول روش، برای به دست آوردن مقالات مرتبط برای بررسی در این مطالعه؛ چهار پایگاه داده جامع به‌عنوان منابع اصلی ادبیات از جمله گوگل اسکولار^۳، وب اف ساینس^۴، ساینس دایرکت^۵ و اسکوپوس^۶ استفاده شد. در این راستا در پایگاه داده‌های علمی ذکر شده، کلیدواژه‌ها: منظر شهری مولد یکپارچه^۷، منظر شهری^۸، منظر^۹، شهر با منظر شهری مولد یکپارچه^{۱۰}، مولد^{۱۱} و پویا^{۱۲} در قسمت عنوان و کلیدواژه مورد جستجو قرار گرفت. علاوه بر مقالات شناسایی شده از طریق جستجوی پایگاه داده، موتور جستجوی گوگل^{۱۳} به‌عنوان منبع تعریف اصطلاحات خاص مرتبط با این موضوع و همچنین دستیابی به سازمان‌هایی که در این باره فعالیت می‌کنند، استفاده شد. علاوه بر این، ادبیات خاکستری مربوط به این مطالعه به‌عنوان منبع اطلاعاتی دیگری مورد استفاده قرار گرفت؛ که شامل اقدامات کنفرانس، گزارش‌ها، وبسایت‌ها و اسناد سیاست‌گذاری است. اصطلاحات: (سازمان غذا و کشاورزی^{۱۴}؛ انجمن شبکه شهرهای خوراکی^{۱۵}) و (منظر مولد؛ مناظر مولد یکپارچه؛ مولد؛ ابعاد و مؤلفه‌های منظر مولد؛ استراتژی منظر مولد) به‌عنوان کلمات کلیدی جستجو مورد استفاده قرار گرفتند که در مجموع به یافتن ۳۶۶ مقاله انجامید. با وجود اینکه هدف این مقاله، بحث در مورد واکاوی مفهوم مناظر شهری مولد یکپارچه است، اما نمونه‌ها، بسیار کمیاب هستند. لذا مطالعات انجام شده در حوزه مناظر شهری مولد (با این شرط که اطلاعات آن‌ها هم‌راستای این مطالعه باشند)، به این بررسی اضافه شدند. در مرحله دوم و مرحله‌ی غربالگری مقالات، به‌منظور شناسایی یک زیرمجموعه قابل مدیریت از این مقالات، از بین نتایج به‌دست‌آمده مرتبط‌ترین مقالات که واژه "مناظر شهری مولد یکپارچه" و مشتقات آن را در بردارند، تعداد ۲۸۷ مقاله و منابع مطالعاتی که به زبان‌های انگلیسی، ایتالیایی، اسپانیایی و آلمانی، بین سال‌های ۲۰۰۰ (شروع ایده cpuls) تا سال ۲۰۲۲ منتشر شده است، انتخاب شدند. طیف وسیعی از اطلاعات بیانگر تعریف این واژه و شناسایی ویژگی‌های آن است. به‌عبارت‌دیگر، ویژگی‌های مناظر شهری مولد یکپارچه باید شناسایی شوند تا بتوان به ابعاد و مولفه‌های مناظر شهری مولد یکپارچه به‌عنوان مفهومی جدید در حوزه دانش شهرسازی دست‌یافت. از این رو، با مرور اصطلاح مناظر شهری مولد یکپارچه، طیف وسیعی از ویژگی‌های آن، با هدف کلی دستیابی به چهارچوب مناظر شهری مولد یکپارچه

1 PRISMA

2 Moher, Liberati, Tetzlaff, Altman & Prisma Group, 2009

3 Google Scholar

4 Web of Science

5 science direct

6 Scopus

7 CPULs

8 urban landscape

9 landscape

10 CPULs city

11 productive

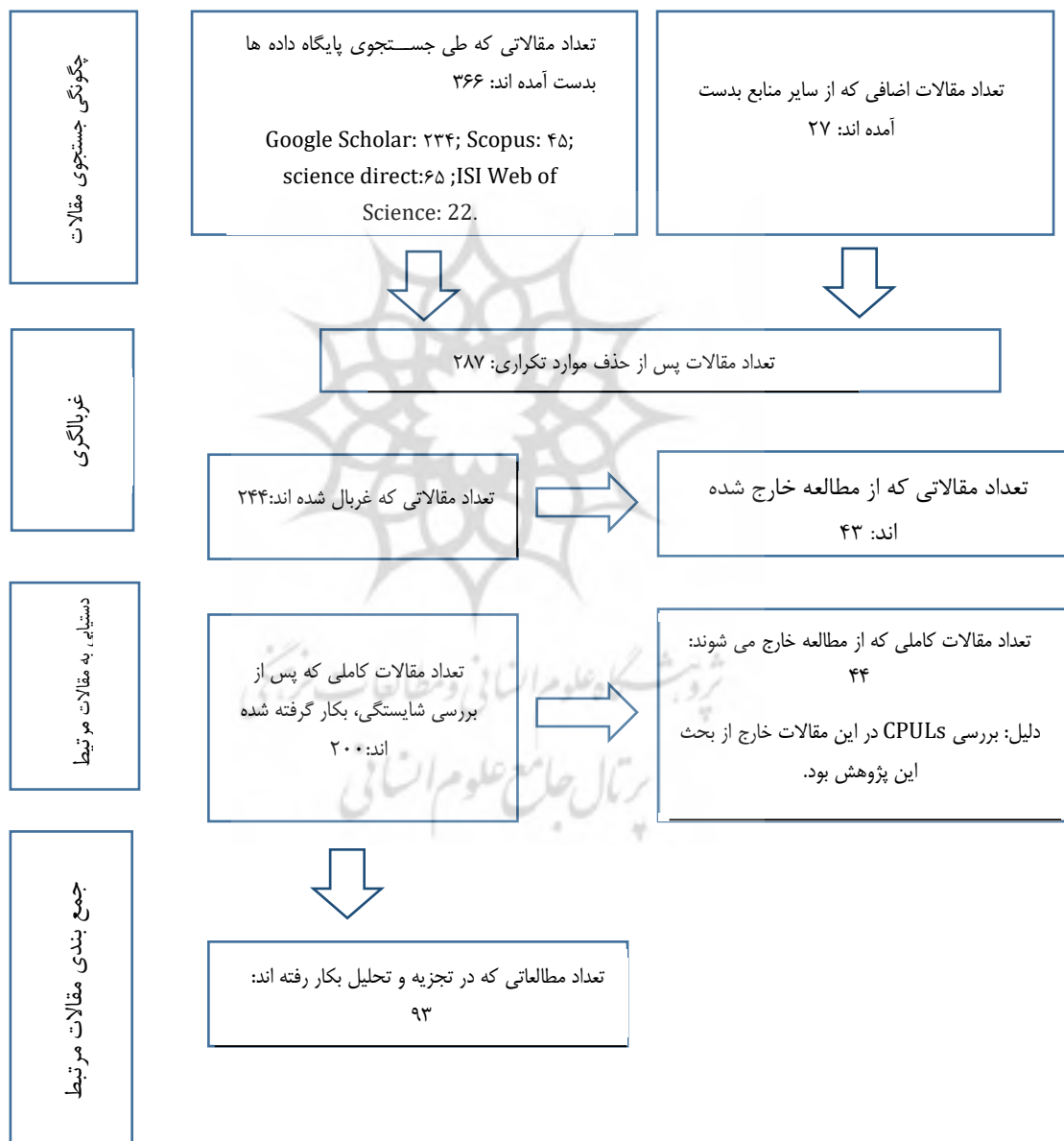
12 dynamic

13 Google

14 FAO

15 EDICITNET

شناسایی می‌شود. علاوه بر این، منابعی که در زمینه‌های موضوعی غیر از موارد مورد مطالعه طبقه‌بندی شده باشند، از مطالعه خارج می‌شوند. در مرحله‌ی بعد پس از به دست آوردن فایل کامل مقالات، با خواندن کلمات کلیدی، خلاصه‌ها و نتیجه‌گیری‌های هر مقاله و اسکن محتوای آن، روند ادامه یافت تا اطمینان حاصل شود که آیا به مطالعه پیشنهادی مربوط هستند یا خیر. از این تعداد، ۴۳ مقاله علیرغم اینکه عناوین آنها دربرگیرنده واژگان مورد نظر این تحقیق است به دلیل عدم همخوانی از نظر محتوا با دیگر مقالات مدنظر این پژوهش و تعلق داشتن به حوزه‌های علوم دیگر از لیست منابع این مطالعه حذف شدند. این فرآیند سبب شد که در نهایت ۲۰۰ مقاله در زمینه منظر مولد و مناظر شهری یکپارچه به‌عنوان نمونه‌های موردی این مطالعه با روش فرا تحلیل واکاوی شوند. در مرحله‌ی آخر، برای دسته‌بندی مطالب، برای هر مقاله، موارد زیر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت: (۱) آیا مفهوم مناظر شهری مولد در مقاله بررسی شده است؟ (۲) آیا در مقاله به ابعاد مناظر شهری مولد اشاره شده است؟ (۳) چه ابعادی از مناظر شهری مولد مورد بحث است؟ در این تحقیق ۹۳ منبع ذکر شده است. شکل ۱ فرآیند سیستماتیک از انتخاب مقالات مورد مطالعه را نشان می‌دهد.

شکل ۱. فرآیند انتخاب و نتایج را بر اساس دستورالعمل‌های پریسما^۱

¹ PRISMA (Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses)

بحث و نتیجه گیری

بحث با مرور مبانی نظری و ملاحظات ارائه شده توسط پژوهشگران حوزه منظر مشخص می گردد، مناظر شهری مولدیکپارچه به عنوان یک استراتژی جدید در حوزه برنامه ریزی و طراحی شهری جنبه ها و ابعاد گوناگونی را شامل می شود که تاکنون مغفول مانده است. این بخش به تجزیه و تحلیل ادبیات منتخب برای استخراج ابعاد و مؤلفه های مفهوم مناظر شهری مولد یکپارچه، می پردازد. به منظور شناسایی ابعاد و مؤلفه های مفهوم مناظر شهری مولدیکپارچه، ادبیات مورد جستجو از حیث وجوه مورد مطالعه مورد واکاوی قرار گرفت و ابعاد و مؤلفه های بیان شده در اهم ملاحظات صاحب نظران احصا گردید تا با تجزیه و تحلیل فاکتورهای به دست آمده نسبت به ارائه چهارچوب نظری جامع از این استراتژی اقدام گردد. همان طور که در مبانی نظری و جدول ۱ اشاره شد هر یک از صاحب نظران از دیدگاه خود به بررسی ابعاد و مؤلفه هایی از مفهوم مناظر شهری مولدیکپارچه پرداخته اند لیکن نبود یک چهارچوب نظری جامع از برآیند این ابعاد و مؤلفه ها برای دستیابی به مدل مفهومی مناظر شهری مولدیکپارچه ضرورت این تحقیق را دوچندان می نماید. بررسی متون نشان می دهد در هر یک از ملاحظات ارائه شده به بیان وجوهی از مفهوم مناظر شهری مولد یکپارچه پرداخته شده است؛ بنابراین به منظور دستیابی به چهارچوبی جامع از این ابعاد و مؤلفه ها نسبت به احصای آنها طبق جدول ۲ اقدام گردید.

جدول ۲

اهم فاکتورهای استفاده شده در بیان ابعاد و مؤلفه های مفهوم مناظر شهری مولد یکپارچه توسط صاحب نظران

منبع	فاکتورهای مورد اشاره	سال	نظریه پرداز
(چن، ۲۰۲۱)	زیست محیطی، بهداشت عمومی، مشارکت، غذای ارگانیک، تعامل اجتماعی، خودکفایی، ارتقای فرهنگ، توسعه پایدار، راه حل مبتنی بر طبیعت، بهبود کیفیت محیطی، اجتماعی و اقتصادی	۲۰۲۱	چن
(سیتیز، ۲۰۲۱)	زیست محیطی، اقتصادی، اجتماعی، بهبود پایداری و تاب آوری، بهبود سلامت، رفاه، غذای ارگانیک، عدالت یا دسترسی غذایی، ارتقای دانش	۲۰۲۱	سیتیز
(بوهن و چو، ۲۰۲۱)	زیست محیطی، اقتصادی و اجتماعی، سازگار با محیط زیست، سبک زندگی سالم، حفظ تنوع زیستی، افزایش دسترسی بصری، ارتقای هویت محلی، عدالت اجتماعی، عدالت غذایی، ارتقای فرهنگ، تفریح، آموزش، سلامت، رفاه، زیبایی، گردشگری، یکپارچه سازی فضایی، تعامل، راه حل مبتنی بر طبیعت	۲۰۱۹	بوهن و چو
(دیهل و اویت، ۲۰۱۹)	اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، زیست محیطی، کاهش فقر، بهداشت، فرصت معیشت پایدار، غذای ارگانیک، امنیت غذایی، درآمد، توانمندسازی	۲۰۱۹	دیهل و اویت
(دایسون، ۲۰۲۱)	محیطی، هویت فردی و جمعی و حس مکان، غذای ارگانیک، ارتباط با طبیعت، مکان سازی، یادگیری جامعه، خودآگاهی، اصلاح متابولیسم شهری	۲۰۲۱	دایسون
(دیز و مونترما، ۲۰۲۱)	اجتماعی، زیست محیطی، اصلاح الگوی مصرف، غذای ارگانیک، همبستگی اجتماعی	۲۰۲۱	دیز
(چپ، ۲۰۲۱)	انسجام اجتماعی، اصلاح الگوی مصرف، ابعاد اقتصادی، اجتماعی، زیست محیطی، کیفیت آب و هوا، مشارکت، انسجام اجتماعی، اوقات فراغت، تاب آوری، توسعه پایدار، رفاه، فرصت برای ایجاد درآمد، امنیت غذایی	۲۰۲۱	چپ
(جلنسکی، ۲۰۱۹)	اقتصادی، بهداشتی، ترویج فعالیت بدنی، تعامل اجتماعی، کیفیت هوا، راه حل مبتنی بر طبیعت، توسعه پایدار، کیفیت محیط زیست، انرژی پاک، تنوع کاربری زمین، کیفیت زندگی، تداوم زیرساخت های شهری	۲۰۱۹	جلنسکی
(قاضی زادن، ۲۰۲۱)	اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، تعامل، قلمرو عمومی، تسهیل پیاده روی و دوچرخه، تأمین فضای سبز، دسترسی بصری، هویت، انسجام اجتماعی، سلامت	۲۰۲۱	قاضی زادن
(ایروان و ساروادی، ۲۰۱۷)	زیست محیطی، اجتماعی، اقتصادی، درآمد، غذای ارگانیک، زیبایی بصری، حفظ تنوع زیستی بهبود اکوسیستم، ارتقای آموزش، تعامل اجتماعی و تفریح	۲۰۱۷	ایروان و ساروادی
(کینگزلی و همکاران، ۲۰۲۱)	راه حل مبتنی بر طبیعت، ابعاد اکولوژیکی، اجتماعی، اقتصادی و بهداشتی، کاهش تغییرات آب و هوایی، بهبود رفاه، امنیت غذایی، انسجام اجتماعی	۲۰۲۱	کینگزلی و همکاران
(زانزی و همکاران، ۲۰۲۱)	زیست محیطی، اجتماعی، اقتصادی، توسعه فرصت شغلی، انعطاف پذیری اقتصادی، یکپارچگی محیطی و رفاه اجتماعی، کارآفرینی، پایداری	۲۰۲۱	زانزی و همکاران
(لانگ میر و همکاران، ۲۰۲۱)	اجتماعی، زیست محیطی، مواد غذایی، توجه به بازیافت، تفریح، ارتقای فرهنگی، حفظ تنوع زیستی، کاهش آسیب پذیری شهرها، متابولیسم شهری، انسجام اجتماعی، امنیت غذایی، تاب آوری	۲۰۲۱	لانگ میر

ناروز	۲۰۱۲	حفظ تنوع زیستی، تعامل اجتماعی، رفاه عمومی، ارتقای بهداشت، ترویج پایداری، اقتصادی، اجتماعی - فرهنگی و زیست‌محیطی، امنیت غذایی، فرصت اقتصادی، خوداتکایی	(ناروز، ۲۰۱۲)
کوان	۲۰۲۱	اجتماعی، اقتصادی، آموزشی و زیست‌محیطی، کاهش رفتارهای ضداجتماعی، خوداتکایی، پایداری، تسهیل مسیر دوچرخه و پیاده، تأمین امنیت غذایی، مشارکت اجتماعی، مکان سازی، کیفیت زندگی و تنوع زیستی بهداشت، پتانسیل بهبود امنیت غذایی، ایجاد جوامع تاب آور، ارتقای عدالت اجتماعی، افزایش تنوع محیطی و ایجاد پایداری مالی	(کوان، ۲۰۲۱)
کاستیلو نارانجو	۲۰۱۳	تولید و تداوم در منظر شهری، ایجاد فضاهای باز بالقوه، افزایش فعالیت‌های اجتماعی، هویت اجتماعی، انسجام اجتماعی، بازآفرینی، فضا سازی، دسترسی بصری، مکان‌هایی برای تفریح، آموزش، مبادله کالا و مراکز اجتماعی	(کاستیلو نارانجو، ۲۰۱۳)
اسکارف و همکاران	۲۰۱۹	پایدار، هویت، مشارکت، خودسازمان‌دهی، تاب‌آوری	(اسکارف و همکاران، ۲۰۱۹)
مینو و همکاران	۲۰۲۱	راه‌حل‌های مبتنی بر طبیعت، پایداری، تاب‌آوری	(مینو و همکاران، ۲۰۲۱)
اسپیچ و همکاران	۲۰۲۱	اجتماعی و فرهنگی، اقتصاد و متابولیسم شهر، تقویت تعامل اجتماعی، تفریح و آموزش، مطالبات اجتماعی، کیفیت زندگی، فعالیت‌های فراغتی برای افزایش سلامت جسمی و روحی، ارتقاء سلامت عمومی‌ورفاه می‌شود. همچنین تغییر رفتار مصرف‌کننده، تعریف مکان‌های جدید، تعاملات بیشتر، تغییرات آب و هوایی، بازسازی متابولیسم، تولید غذای محلی، کاهش فاصله‌های حمل‌ونقل و کاهش مصرف انرژی، کارآفرینی اجتماعی، فرصت شغلی غذا، امنیت غذایی، ارزش‌افزوده برای منطقه، کاهش بار مالی بر شهرها، منافع اجتماعی از طریق یکپارچگی و ایجاد حس اجتماع، اثرات سلامتی ناشی از ورزش، تغذیه و تفریح، بهبود آب‌وهوای شهری، مفهوم چندمنظوره بودن که شامل مزایای اجتماعی و زیست‌محیطی است دستیابی به محیط زیست و اقتصادی تاب‌آوری؛ تنوع زیستی در مناطق شهری نرخ بالایی مشارکت و زیرساخت سبز با تأکید بر اصول شهرمدور مؤلفه‌های اجتماعی و فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی، ادغام سیستم اقتصادی و اکولوژیکی، بازسازی متابولیسم شهری، تفریح و آموزش، تنوع زیستی، امنیت غذایی، مشارکت، اشتغال، بهبود آموزش و سلامت و مشارکت اجتماعی و توسعه کارآفرینی با اصلاح فعالیت‌های کشاورزی، از طریق حمل‌ونقل، پردازش، ذخیره‌سازی، توزیع و مصرف تا مدیریت زباله‌های ارگانیک و پسماند سیستم‌های غذایی پایدارتر و تاب آور	(اسپیچ و همکاران، ۲۰۲۱)
اسکار و همکاران	۲۰۲۰	عامل تنوع زیستی اکولوژیکی و پایداری اجتماعی، امنیت غذایی، ارتقای سطح آموزش و آگاهی به مکان سازی و تاب‌آوری اجتماعی، تقویت بازارهای محلی و فراگیری شهرها	(اسکار و همکاران، ۲۰۲۰)
ریدوان	۲۰۱۷	سیستم شهری خود پایدار، مشارکت اجتماعی، محیط زیست دایره‌ای، تجربه فیزیکی تعامل اجتماعی و زیست‌محیطی، تسهیل اجتماعی و فرهنگی و ایجاد عادات جدید بر اساس آگاهی زیست‌محیطی و سازمان‌دهی اجتماعی	(ریدوان و همکاران، ۲۰۱۷)
پلیترو	۲۰۰۹	زیست‌محیطی، فرهنگی - اجتماعی و فضایی، بهره‌وری، پایداری اقتصادی و تفکر اکولوژیکی و برابری اجتماعی و اقتصادی، ایجاد مکان‌هایی برای تفکر، گردهمایی تفریحی و فرهنگی ضمن ارتقای مشارکت با تأکید بر آموزش و آگاهی بخشی به تنوع زیستی و مدیریت پسماند با تغییر در متابولیسم شهری	(پلیترو و همکاران، ۲۰۰۹)
امین	۲۰۱۰	افزایش امنیت غذایی و بهداشت عمومی، ایجاد سرمایه اجتماعی و ارتقاء اقتصاد دایره‌ای، افزایش تاب‌آوری شهرها سلامت و رفاه جامعه	(امین، ۲۰۱۰)
گولیا و ادموندسون	۲۰۲۱	اقتصادی، جامعه‌شناختی و زیست‌محیطی، مکان‌هایی برای تفریح و اجتماعات، تولید غذاهای شهری، کیفیت فضایی، تعادل سالم و پایداری بین تولید و مصرف، کاهش انرژی، سازگار با محیط زیست، کاهش گازهای گلخانه‌ای، بهبود کیفیت و رطوبت هوا، تصفیه سروصدا و تنوع زیستی، ایده آنها شامل، از جمله فعالیت‌های فرهنگی، آموزشی و تفریحی، عادات جایگزین مصرف‌کننده و نگرانی‌های مربوط به تغذیه و سلامتی	(گولیا و ادموندسون، ۲۰۲۱)
هارالاموس	۲۰۱۷	زیست‌محیطی، اقتصادی و اجتماعی فضایی، ارتقاء توسعه محلی، تحرک عابران پیاده و دوچرخه‌سواران، آموزش محیط زیست، ادغام اجتماعی، بهبود عادات غذایی، حفاظت از تنوع زیستی، آموزش محیط زیست و بهبود کیفیت محیط شهری است، کاهش هزینه‌های توزیع و ذخیره‌سازی تولید و همچنین زیرساخت سبز، ارتقاء شمول اجتماعی، کاهش انتشار دی‌اکسید کربن، انعطاف‌پذیری محیطی، ایجاد اشتغال و درآمد و ارتقاء خوداتکایی، شهرهای تاب آور تر و فراگیرتر، کیفیت زندگی و ارائه غذای تازه با هزینه کم، ایجاد نشاط و اصلاح بازیافت	(هارالاموس، ۲۰۱۷)
مسکویتا	۲۰۱۹	توزیع و ذخیره‌سازی تولید و همچنین زیرساخت سبز، ارتقاء شمول اجتماعی، کاهش انتشار دی‌اکسید کربن، انعطاف‌پذیری محیطی، ایجاد اشتغال و درآمد و ارتقاء خوداتکایی، شهرهای تاب آور تر و فراگیرتر، کیفیت زندگی و ارائه غذای تازه با هزینه کم، ایجاد نشاط و اصلاح بازیافت	(مسکویتا، ۲۰۱۹)
رمدانی و همکاران	۲۰۲۰	زیبایی، اوقات فراغت و توسعه گردشگری	(رمدانی و همکاران، ۲۰۲۰)

تور کیلماز و همکاران، (۲۰۱۳)	تبادل پایدار، تولید غذا، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، زیست محیطی، گردشگری، ایجاد فرصت شغلی،	۲۰۱۳	تور کیلماز و همکاران
(کلش، ۲۰۱۸)	زیست محیطی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، خودکفایی، تنوع ساختاری و عملکردی، ارتقای کیفیت زندگی، کاهش مصرف انرژی، بهبود دسترسی غذایی، انعطاف پذیری زیست محیطی و اجتماعی تداوم اکولوژیکی و تنوع زیست	۲۰۱۸	کلش
(آکیول و تونچای، (۲۰۱۳)	ابعاد اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی، توانایی جذب تهدیدها، کمک به تاب آوری شهری، کاهش فقر شهری، بهبود امنیت غذایی ایجاد فرصت های شغلی و تفریحی، بهبود سلامت، ارتقای تعامل اجتماعی از طریق تجربه شهری، حفظ منابع محیطی و در نهایت ارتقای کیفیت زندگی	۲۰۱۳	آکیول و تونچای
(سوسا و باتیستا، (۲۰۱۳)	زیبایی شناختی، اجتماعی، اکولوژیکی، اقتصادی و فرهنگی، حفظ تنوع زیستی، تولید، اوقات فراغت، ایمنی غذایی و بهداشت و توسعه محلی	۲۰۱۳	سوسا و باتیستا
(آتول و تیلگام، (۲۰۱۹)	اکولوژیکی، اقتصادی و اجتماعی، فرهنگی، بهبود سلامت جسمی و روانی، کیفیت زندگی، فرصت های شغلی و هویت بصری	۲۰۱۹	آتول
(تیمپ، ۲۰۱۴)	ارزش های تولیدی، زیست محیطی و اجتماعی اقتصادی و زیبایی شناختی، فرهنگی با تأکید بر اوقات فراغت، مکان سازی و هویت سازی	۲۰۱۴	تیمپ
(بوهن و ویلجوئن، (۲۰۱۲)	اجتماعی، زیست محیطی، اقتصادی و فضای، تغییر در تجربه شهری، تاب آوری، کاهش جزیره گرما، بهبود بصری، بهداشت عمومی و مزایای آموزشی، بهره اجتماعی، توانمندسازی جامعه، بهبود محیط زیست و پویایی تجاری، توسعه پایدار	۲۰۱۲	بوهن و ویلجوئن

مرور و دسته بندی فاکتورهای ارائه شده در بیان صاحب نظران، مبین آن است که در ملاحظات ارائه شده (طبق جدول ۲) مشترکاتی چون تأکید بر ابعاد زیست محیطی، اجتماعی و اقتصادی و... به چشم می خورد. به عبارت دیگر بررسی جدول ۲ آشکار می کند که اگرچه تشابهات و ویژگی های مشترکی در بیان فاکتورهای مورد اشاره توسط صاحب نظران وجود دارد لیکن تاکنون نسبت به ارائه چهارچوب نظری جامع از ابعاد و مؤلفه های مناظر شهری مولد یکپارچه اقدام نگردیده است. حال آنکه استراتژی مناظر شهری مولد یکپارچه به عنوان یک استراتژی جدید در جهت هرچه بهتر اجرایی شدن نیازمند ارائه مدل مفهومی است که تمام ابعاد و جنبه های مفهوم مورد نظر را شناسایی و نسبت به ارائه چهارچوب نظری جامع اقدام نماید. به همین منظور، ابتدا نسبت احصای فاکتورها و یکپارچه سازی آنها در قالب ادبیاتی مشترک اقدام شد تا در ادامه (جدول ۳) برای دستیابی به اجماع نظر در خصوص ابعاد و مؤلفه های مناظر شهری مولد یکپارچه به بررسی پراکنش فاکتورهای مورد توجه در برخی از مهم ترین مطالعات انجام گرفته در این زمینه می پردازیم.

مرور جدول فوق و جمع‌بندی آن نشان می‌دهد که در اغلب منابع ابعاد زیست‌محیطی و اجتماعی - فرهنگی مورد تأکید قرار گرفته‌اند و از پرداختن به ابعاد اقتصادی غافل مانده‌اند، لیکن با توجه به پراکنش فاکتور تاب‌آوری و توسعه پایدار در مطالعات صاحب‌نظران این حوزه می‌توان این‌گونه برداشت کرد که مفهوم مناظر شهری مولد یکپارچه ابعاد پایداری و تاب‌آوری را در بر گرفته و می‌تواند به‌عنوان راه‌حلی مبتنی بر طبیعت به‌عنوان استراتژی پایدار در توسعه شهری حال و آینده مورد توجه قرار گیرد. با مرور مبانی نظری و برآیند فاکتورهای احصا شده می‌توان ابعاد و مؤلفه‌های مناظر شهری مولد یکپارچه را در قالب جدول ۴ و به شرح ذیل ارائه نمود.

جدول ۴

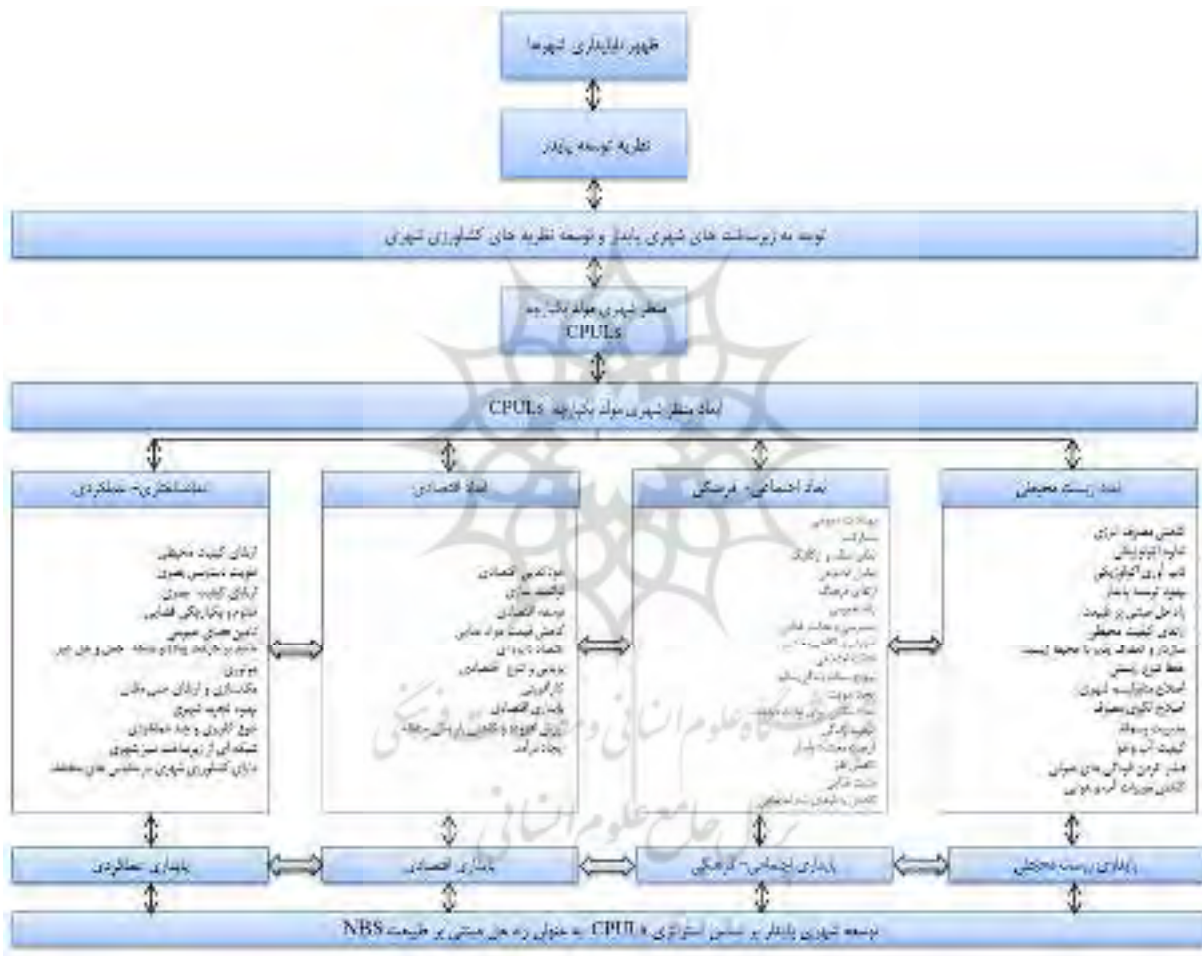
ابعاد و مؤلفه‌های مناظر شهری مولد یکپارچه CPULS

ابعاد	مؤلفه‌های مناظر شهری مولد یکپارچه CPULS
زیست‌محیطی	کاهش مصرف انرژی تداوم اکولوژیکی تاب‌آوری اکولوژیکی بهبود توسعه پایدار راه‌حلی مبتنی بر طبیعت ارتقای کیفیت محیطی سازگار و انعطاف‌پذیر با محیط زیست حفظ تنوع زیستی اصلاح متابولیسم شهری اصلاح الگوی مصرف مدیریت پسماند کیفیت آب‌وهوا فیلتر کردن آلودگی‌های صوتی کاهش تغییرات آب و هوایی
اجتماعی - فرهنگی	بهداشت عمومی مشارکت غذای سالم و ارگانیک تعامل اجتماعی ارتقای فرهنگ رفاه عمومی دسترسی و عدالت غذایی آموزش و آگاهی بخشی عدالت اجتماعی ترویج سبک زندگی سالم ایجاد هویت ایجاد مکانی برای اوقات فراغت کیفیت زندگی فرصت معیشت پایدار کاهش فقر امنیت غذایی کاهش رفتارهای ضداجتماعی
اقتصادی	توسعه گردشگری خودکفایی اقتصادی توانمندسازی توسعه اقتصادی کاهش قیمت مواد غذایی اقتصاد دایره‌ای پویایی و تنوع اقتصادی کارآفرینی پایداری اقتصادی ارزش‌افزوده و کاهش بار مالی منطقه ایجاد درآمد
	ارتقای کیفیت محیطی تقویت دسترسی بصری ارتقای کیفیت بصری

ساختاری- کالبدی

تداوم و یکپارچگی فضایی
 تأمین فضای عمومی
 تأکید بر حرکت پیاده و شبکه حمل‌ونقل غیر موتوری
 مکان‌سازی و ارتقای حس مکان
 بهبود تجربه شهری
 تنوع کاربری و چند عملکردی
 شبکه‌ای از زیرساخت سبز و باز شهری
 دارای کشاورزی شهری در مقیاس‌های مختلف

با بررسی و احصای ابعاد و مؤلفه‌های مناظر شهری مولد یکپارچه (CPULs) در قالب جدول ۴ و مرور مبانی نظری مبتنی بر نظریات اندیشمندان این حوزه و دستیابی به اجماع نظری نسبی می‌توان مدل مفهومی مناظر شهری مولد یکپارچه (CPULs) را بر اساس نمودار شکل ۲ استخراج نمود:

شکل ۲. مدل مفهومی مناظر شهری مولد یکپارچه (CPULs)

این پژوهش سعی بر آن دارد تا مبتنی بر روش مرور نظام‌مند و با بررسی به‌روزترین و معتبرترین منابع علمی حوزه شهرسازی منظر، ضمن واکاوی ابعاد و مؤلفه‌های مناظر شهری مولد یکپارچه (CPULs) به ارائه چهارچوب استراتژیک این مفهوم برای کاوش نظری و عملی در این حوزه بپردازد (شکل ۲). در این راستا پس از واکاوی مفهوم مناظر شهری مولد یکپارچه بر اساس توسعه نظریه‌های کشاورزی شهری، ابعاد و مؤلفه‌های این مفهوم، مشخص گردید این استراتژی ابعاد گسترده‌ای را در بر می‌گیرد، چنانچه گستردگی این مفهوم در مطالعات بوهن و ویلجوئن (۲۰۱۲)، کلش (۲۰۱۸)، آنتول و تیلانگام (۲۰۱۹)، چو و بوهن (۲۰۱۹) و مسکوینا (۲۰۱۹) نیز مورد تأکید قرار گرفته است. با توجه به بیان وجوه مختلف مناظر شهری مولد یکپارچه توسط صاحب‌نظران نتایج بررسی‌های

انجام شده نشان داد این ابعاد و مولفه‌ها اغلب در در ۴ بعد زیست‌محیطی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و ساختاری - کالبدی قابل شناسایی هستند، که در بعد زیست‌محیطی با مطالعات چن (۲۰۲۱)، سیتی (۲۰۲۱)، دیهل و اویت (۲۰۱۹)، دیز و مونتما (۲۰۲۱)، در بعد اجتماعی - فرهنگی با پژوهش‌های دایسون (۲۰۲۱)، چپ (۲۰۲۱)، ایروان و ساروادی (۲۰۱۷)، لانگ میر و همکاران (۲۰۲۱)، اسپچ و همکاران (۲۰۲۱)، اسکار و همکاران (۲۰۲۰) در بعد اقتصادی با مطالعات جلنسی (۲۰۱۹)، ناروز (۲۰۱۲) و تیمپ (۲۰۱۴) و در بعد ساختاری - کالبدی با پژوهش‌های انجام شده توسط قاضی زادن (۲۰۲۱)، کوان (۲۰۲۱) و کاستیلو نارانجو (۲۰۱۳) همسو می‌باشد. در ادامه بررسی‌های بیشتر و فراوانی در مؤلفه‌های آموزش و آگاهی بخشی، تاب‌آوری، کمک به توسعه پایدار، حفظ تنوع زیستی، امنیت غذایی، ایجاد مکانی برای تفریح و گذران اوقات فراغت، تعامل اجتماعی و بهداشت عمومی مبین آن است که اغلب فاکتورهای احصا شده به ابعاد زیست‌محیطی و اجتماعی - فرهنگی اشاره دارند، این موضوع بیانگر این مفهوم است که بیشتر مطالعات صورت گرفته در این حوزه به شناسایی ابعاد و مؤلفه‌های زیست‌محیطی و اجتماعی - فرهنگی پرداخته و با توجه به بدیع بودن مفهوم مناظر شهری مولد یکپارچه، ابعاد اقتصادی و ساختاری - کالبدی به‌طور کامل مورد ارزیابی و امکان‌سنجی قرار نگرفته است. نتایج تحقیق حاضر نشان داد در صورت تحقق مؤلفه‌های منظر شهری مولد یکپارچه در تمامی ابعاد، این استراتژی می‌تواند به‌عنوان راه‌حلی مبتنی بر طبیعت NBS در برنامه‌ریزی و توسعه پایدار شهرهای حال و آینده مورد استفاده قرار گیرد. چنانچه لافورتزا و همکاران (۲۰۱۸)، مینو و همکاران (۲۰۲۱)، کینگزلی و همکاران (۲۰۲۱)، چن (۲۰۲۱)، روگما (۲۰۲۱)، اسپچ، بوهن و سیمون روخو (۲۰۲۲) و طایفی نصرآبادی (۲۰۲۲) نیز در مطالعات خود به این موضوع تاکید کرده‌اند. البته از آنجاکه استراتژی مناظر شهری مولد یکپارچه مفهومی بدیع در حوزه دانش منظر شهری است فرصت‌های زیادی برای تحقیقات آینده در این مفهوم وجود دارد که از آن جمله می‌توان به موضوعاتی چون مطالعه و طراحی برای گونه‌شناسی‌های مختلف، جنبه‌های فنی و اجرایی، الزامات قانونی و سیاست‌های مدیریتی تحقق مناظر شهری یکپارچه در قالب کاربری زمین در برنامه‌ریزی اراضی شهری، شناسایی مدل‌های کسب‌وکار و ارزیابی مناظر شهری مولد یکپارچه به‌عنوان راه‌حلی مبتنی بر طبیعت NBS... اشاره داشت. مناظر شهری مولد یکپارچه در قالب استراتژی محیطی و با تأکید بر کشاورزی شهری می‌تواند به سیستم‌های غذایی پایدارتر و انعطاف‌پذیرتر کمک کرده و ضمن ایفای نقش به‌عنوان کاتالیزور اجتماعی - اقتصادی به کیفیت فضایی حوزه شهری در راستای تاب‌آوری شهری بیافزاید. با توجه به ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های بالقوه مناظر شهری مولد یکپارچه، ضروری است این استراتژی هم در سیاست‌های شهری و هم در استراتژی‌های رشد شهر گنجانده شود؛ بنابراین، برنامه‌ریزان شهری، سیاست‌گذاران، محققان شهری و مدیران محلی می‌توانند ضمن تمرکز بر این رویکرد در سه مقیاس خرد، متوسط و کلان آن را به‌عنوان الگوی جدیدی از توسعه شهری برای تاب‌آوری شهری و توسعه پایدار شهرها به کار گیرند.

منابع

- حمیدی، کلثوم؛ یعقوبی، جعفر و احدنژاد روشتی، محسن. (۱۴۰۰). شناسایی چالش‌های کسب و کارهای کارآفرینانه‌ی کشاورزی شهری در شهرستان زنجان با استفاده از نظریه‌ی مبنایی. *پژوهش‌های ترویج و آموزش کشاورزی*، ۱۴(۲)، ۱۹-۳۴.
- خلیل نژاد، سیدمحمدرضا؛ فرزین، سامان و ظهوریان، مریم. (۱۴۰۰). قابلیت‌سنجی باغ‌های تاریخی برای توسعه کشاورزی شهری در بیرجند. *باغ نظر*، ۱۸(۱۰۱)، ۵۱-۶۶.
- خلیل نژاد، سیدمحمدرضا و گلچین، پیمان. (۱۴۰۰). بررسی ترجیح‌ها و میزان مشارکت جامعه دانشگاهی در کشاورزی شهری مورد مطالعه: منظر خوراکی دانشگاه سیستان و بلوچستان. *فصلنامه علوم محیطی*، ۱۹(۳)، ۱۹۳-۲۱۶.
- شرقی، علی؛ مهدی نژاد، جمال‌الدین و مولایی، مرضیه. (۱۳۹۵). کشاورزی در منظر شهری با رویکرد توسعه و شناخت چالش‌های آن. *هفت شهر*، ۴(۵۵-۵۶)، ۱۱۸-۱۲۴.

- شیبانی، مهدی و چمن‌آرا، ساناز. (۱۳۹۱). شبکه متمر شهری؛ راهکاری برای دستیابی به توسعه پایدار. منظر، ۴(۲۰)، ۱۸-۲۳.
- شیبانی، مهدی و صادقی، زهرا. (۱۳۹۱). منظر متمر، توجه به محیط زیست در شهر؛ نقش کشاورزی در شکل‌گیری منظر شهری. منظر، ۴(۲۱)، ۱۰-۱۵.
- کرمی، رویا و صلاحی اصفهانی، گیتی. (۱۳۹۹). نوع شناسی کشاورزی شهری و نقش آموزش آن در توسعه پایدار شهری استان زنجان. فصلنامه علمی آموزش محیط زیست و توسعه پایدار، ۹(۱)، ۱۵۳-۱۷۰.
- محمدی، مریم و ابراهیمی نیا، دلارام. (۱۳۹۸). کاربری اصول کشاورزی شهری در مقیاس محلات نمونه موردی: محله امامزاده یحیی در تهران. منظر، ۱۱(۴۶)، ۲۴-۳۹.

References

- Akyol, M., & Tunçay, H. E. (2013). Productive landscapes and resilient cities. *A| Z ITU Journal of the Faculty of Architecture*, 10(2), 133-147.
- Amin, A. M. (2010). Productive Urban Landscape: Appropriating Forces and Criteria. *Sustainable Architecture and Urban Development*, 3, 449-464.
- Athul, V. S., & Thilagam, N. L. (2019). Selection of suitable urban agricultural practice for Indian cities: A sustainable method for city planners. *Int. J. Recent Technol*, 8, 842-848.
- Başer, B., & Kubat, A. S. (2007). A New Landscape Design Strategy for Creating Continuous, Perceptible and Productive Urban Green. In *Proceedings, 6th International Space Syntax Symposium*. İstanbul.
- Bohen, k. (2022a). *How to become an edible city: Carthage, Tunisia*. Retrieved 2022, from <https://blogs.brighton.ac.uk/pulr/2022/05/02/how-to-become-an-edible-city-carthage-tunisia/>
- Bohen, k. (2022b). *Spatial and participatory food (systems) mapping at AESOP4FOOD*. Retrieved 2022, from <https://blogs.brighton.ac.uk/pulr/2022/05/16/spatial-and-participatory-food-systems-mapping-at-aesop4food/>
- Bohn, K., & Chu, D. (2021). Food-productive green infrastructure: Enabling agroecological transitions from an urban design perspective. *Urban Agriculture & Regional Food Systems*, 6(1), e20017.
- Bohn, K., & Viljoen, A. (2012). *The role of productive urban landscapes for R-URBAN & the role of R-URBAN for productive urban landscapes*. Retrieved 2022, from http://r-urban.net/en/files/2012/01/KBohn-RURBANSeminar_June13.pdf
- Bohn, K., & Viljoen, A. (2016). The Productive City: Urban agriculture on the map. *Urban Design*, 140, 21-24.
- Bohn, K., & Viljoen, A. (2017). Food and urban design: Urban agriculture as Second Nature?. In K. LeBesco & P. Naccarato (Eds.), *The Bloomsbury Handbook of Food and Popular Culture* (pp. 169-183). Bloomsbury Publishing.
- Breetzke, D. R., & Breed, I. (2013). Cultivating new meaning in the urban landscape: increasing food security and social capital through urban ecology. *South African Journal of Art History*, 28(2), 18-46.
- Carreno, I., & Ma, W. (2019). Agricultural Productive Public Space: "An Alternative for Increasing Ecological Services, Social Development and Urban Sustainability". *Current Urban Studies*, 7(04), 493-516.
- Castillo Naranjo, D. (2013). *Continuous Productive Urban Landscapes (CPULs) as New Urban Identity -Intervention in Beijing's Green Belt, Caochangdi Village as a Case Study* (Master's thesis, Tsinghua university).
- Charalambous, F. G. (2017). *Urban agriculture as a tool for the sustainable planning of the urban landscape and its connection with the educational process* (Proposal for the implementation of a Continuous Productive Urban Landscape, Aristotle University of Thessaloniki). (in greek)
- Chen, H. (2021). Research on the Application of Productive Agricultural Landscape in Urban Residential Area. *Open Access Library Journal*, 8(1), 1-8.
- Chu, D., & Bohn, K. (2019, June). Food-productive infrastructure: Enabling agroecological transitions from an urban design perspective. In *9th international AESOP Sustainable Food Planning Conference: Agroecological transitions confronting climate breakdown: Food planning for the post-carbon city*.
- CITIES, R. (2021). *The Role of Urban Agriculture for Sustainable and Resilient Cities* (Doctoral dissertation, TU Dortmund University, Germany).
- De la Cal, P. (2018). Urban Agriculture—Towards a Continuous Productive-Space System in the City. In C. D. Medina & J. Monclús (Eds.), *Urban Visions: From Planning Culture to Landscape Urbanism* (pp. 329-338). Springer.

- Diehl, J. A., & Oviatt, K. (2019). Productive Urban Landscapes: Emerging Hybrid Typologies of Form and Function. In B. Maria Rinaldi & P. Tan (Eds.), *Urban Landscapes in High-Density Cities* (pp. 227-243). Berlin, Boston: Birkhäuser.
- Díez, M. C., & Montezuma, R. D. C. (2021). Edible Restinga: A Socio-Environmental Proposal inside the Urban Landscape in the West Side of Rio de Janeiro, Rio de Janeiro-Brazil. *Sociedade & Natureza*, 33.
- Dyson, M. (2021). *Investigating urban foodways from the human scale: reconnecting residents to land and community* (Master's thesis, University of Manitoba).
- Fadil, R. A. (2016). *Possibility of Continuous Productive Urban Landscape in Khartoum City* (Doctoral dissertation, university of Khartoum).
- Farrell, H. K. (2021). Forging Research Pathways to Sustainable Farms and Food Systems with an Interdisciplinary Evaluative Framework for Urban Agriculture. In A. Patchen, N. Knobloch & L. Esters (Eds.), *Teaching and Learning in Urban Agricultural Community Contexts* (pp. 31-55). Springer.
- Fava, N., Carrasco i Bonet, M., & Garrido i Puig, R. (2022). The role of public administrations in promoting open municipal markets. *Urban Agriculture & Regional Food Systems*, 7(1), e20028.
- Ghazizaden, B. (2021). *The Gardiner SkyPark: continuous productive urban landscape as infrastructure* (Master's thesis, Toronto Metropolitan University).
- Ghimire, S. P. (2008). *Urban agriculture in the urban landscape: an analysis of successful urban agriculture in the US* (Doctoral dissertation, University of Cincinnati).
- Gómez-Villarino, M. T., & Ruiz-Garcia, L. (2021). Adaptive design model for the integration of urban agriculture in the sustainable development of cities. A case study in northern Spain. *Sustainable Cities and Society*, 65, 102595.
- Grimm, J., & King, B. (2008). *Continuous Productive Urban Landscapes, A Sustainable Design Option to Growing Urban Communities in Iowa* (Scholarship Proposal, Iowa University).
- Gulyas, B. Z., & Edmondson, J. L. (2021). Increasing city resilience through urban agriculture: Challenges and solutions in the Global North. *Sustainability*, 13(3), 1465.
- Hamidi, K., Yaghoubi, J., & ahadnejad Reveshty, M. (2021). Identifying the challenges of entrepreneurial urban agricultural businesses in Zanjan Township using grounded theory. *Agricultural Extension and Education Research*, 14(2), 19-34. (in Persian)
- Hedin, D. I. (2015). *The business models of commercial urban farming in developed countries* (Master's thesis, Swedish University of Agricultural Sciences).
- Irwan, S. N. R., & Sarwadi, A. (2017, October). Productive urban landscape in developing home garden in Yogyakarta City. In *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science* (Vol. 91, No. 1, p. 012006). IOP Publishing.
- Jansma, J. E., & Wertheim-Heck, S. C. (2021). Thoughts for urban food: A social practice perspective on urban planning for agriculture in Almere, the Netherlands. *Landscape and Urban Planning*, 206, 103976.
- Jap, J. J., Soesilo, T. E., & Tumuyu, S. S. (2021, March). Assessing urban agriculture's development in Central Jakarta. In *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science* (Vol. 716, No. 1, p. 012125). IOP Publishing.
- Jelenski, T. (2019, February). CitAgra: The Compact City with Integrated Agriculture and Ecology. In *IOP Conference Series: Materials Science and Engineering* (Vol. 471, No. 10, p. 102056). IOP Publishing.
- Kalantari, F., Nochiana, A., Darkhania, F., & Asif, N. (2020). The significance of vertical farming concept in ensuring food security for high-density urban areas. *Journal Kejuruteraan*, 32(1), 105-111.
- Karami, R., & Salahi Esfahani, G. (2020). Typology of Urban Agriculture and the Role of its Education in Urban Sustainable Development of Zanjan Province. *Environmental Education and Sustainable Development*, 9(1), 153-170. (in Persian)
- Ketterer, H. (2021). *From Dividing to Connecting: The meshing of ecological functions and inclusive resources in public space design* (Project for the Master of Landscape Architecture, University of Oregon).
- Khalilnezhad, M. R., & Golchin, P. (2021). Evaluating the preferences and level of participation of the academic community in urban agriculture: the case of University of Sistan and Baluchestan. *Environmental Sciences*, 19(3), 193-216. (in Persian)
- Khalilnezhad, M. R., Farzin, S., & Zohorihan, M. (2021). Appropriateness of the Historic Gardens for Urban Agriculture Development in Birjand City (Iran). *Bagh-e Nazar*, 18, 55-72. (in Persian)

- Kiminami, L., Furuzawa, S., & Kiminami, A. (2020). Social entrepreneurship and social business associated with multiple functions of urban agriculture in Japan. *Asia-Pacific Journal of Regional Science*, 4(2), 521-552.
- Kingsley, J., Egerer, M., Nuttman, S., Keniger, L., Pettitt, P., Frantzeskaki, N., Gray, T., Ossola, A., Lin, B., Bailey, A., Tracey, D., Barron, S., & Marsh, P. (2021). Urban agriculture as a nature-based solution to address socio-ecological challenges in Australian cities. *Urban Forestry & Urban Greening*, 60, 127059.
- Kleszcz, J. (2018). Urban Farm as a System of Productive Urban Green—Challenges and Risks. *Architecture, Civil Engineering, Environment*, 11(1), 23-36.
- Kwan, C. (2021). *Design Strategies for Agricultural Intervention in Urban Honolulu: Case Study: Kalihi—Mayor Wright Housing* (Doctoral dissertation, University of Hawai'i at Manoa).
- Laforteza, R., Chen, J., Van Den Bosch, C. K., & Randrup, T. B. (2018). Nature-based solutions for resilient landscapes and cities. *Environmental research*, 165, 431-441.
- Langemeyer, J., Madrid-Lopez, C., Beltran, A. M., & Mendez, G. V. (2021). Urban agriculture—A necessary pathway towards urban resilience and global sustainability? *Landscape and Urban Planning*, 210, 104055.
- Lemes de Oliveira, F., & Brisotto, C. (2022). Rethinking the Urban–Rural Relationships and Productive Urban Landscapes. In C. Brisotto & F. L. de Oliveira (Eds.), *Re-Imagining Resilient Productive Landscapes* (pp. 1-20). Springer.
- Letterio, L. (2021). *The Nature of Urban Infrastructure: Re-imagining the City as a Continuous Productive Urban Landscape* (Master's thesis, Dalhousie University).
- Mesquita, A. M. C. (2019). Productive landscapes as a strategy for sustainability and food security in cities. *Journal of Urban Morphology*, 7(2), e00120-e00120. (in Portuguese)
- Mino, E., Pueyo-Ros, J., Škerjanec, M., Castellar, J. A., Viljoen, A., Istenič, D., Atanasova, N., Bohn, K., & Comas, J. (2021). Tools for Edible Cities: A Review of Tools for Planning and Assessing Edible Nature-Based Solutions. *Water*, 13(17), 2366.
- Mohammadi, M., & Ebrahimi Nia, D. (2019). Applying Urban Agriculture Principles in Neighborhood Scale Case Study: Imamzadeh Yahya Neighborhood of Tehran. *MANZAR*, 11(46), 24-39. (in Persian)
- Moher, D., Liberati, A., Tetzlaff, J., Altman, D. G., & Prisma Group. (2009). preferred reporting items for systematic reviews and meta-analyses: the PRISMA statement. *PLoS medicine*, 6(7), e1000097.
- Narvaez, R. C. (2012). *Continuous Productive Urban Landscapes: Integrating Agricultural Urbanism into Communities* (Doctoral dissertation, University of Florida).
- Nzimande, P. (2013). *Does Urban Agriculture Create Job Opportunities* (Doctoral dissertation, Department of Agriculture, Forestry and Fisheries, South Africa).
- Ola, A. (2020). Building a food-resilient city through urban agriculture: The case of Ilorin, Nigeria. *Town and Regional Planning*, 77, 89-102.
- Pellitero, A. M., Türkyılmaz, E., Canbay Türkyılmaz, Ç., & Elizario, J. S. (2009). The Design of A Productive Landscape Barcelona Tres Turons Park A Case Study. In *Proceedings SB10 Amman: Sustainable Architecture and Urban Development* (Volume III). Amman, Jordan.
- Putra, R. W., Anisa, L., El Sherra, B., Syah, N., & Catri, I. (2022). Eco-Urban Approach to Development Sustainable Green City: Eco-URBAN: Approach to Development Sustainable Green City. *EXTRA TERITORIAL*, 1(02).
- Ramandhani, K., Budiarti, T., & Makalew, A. D. N. (2020, May). Development Concept of Productive Landscape with Urban Agriculture Based on Potential Green Open Space and Community Preference in Bogor City. In *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science* (Vol. 501, No. 1, p. 012010). Bristol, United Kingdom: IOP Publishing.
- Rich, M., Viljoen, A., & Rich, K. M. (2015, October). The 'Healing City': Social and Therapeutic Horticulture as a New Dimension of Urban Agriculture?. In *Localizing urban food strategies. Farming cities and performing rurality: 7th International Aesop Sustainable Food Planning Conference Proceedings* (pp. 22-35). Politecnico di Torino.
- Ridwan, M., Sinatra, F., & Natalivan, P. (2017, October). Promoting Productive Urban Green Open Space Towards Food Security: Case Study Taman Sari, Bandung. In *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science* (Vol. 91, No. 1, p. 012030). IOP Publishing.
- Roggema, R., Tillie, N., & Keeffe, G. (2021). Nature-based urbanization: scan opportunities, determine directions and create inspiring ecologies. *Land*, 10(6), 651.
- Russo, A., & Cirella, G. T. (2019). Edible urbanism 5.0. *Palgrave communications*, 5(1), 1-9.

- Scharf, N., Wachtel, T., Reddy, S. E., & Säumel, I. (2019). Urban commons for the edible city—First insights for future sustainable urban food systems from Berlin, Germany. *Sustainability*, 11(4), 966.
- Sharghi, A., Mahdinejad, J., & Molaei, M. (2016). Urban Agriculture: Opportunities and Challenge. *HAFTSHAHR*, 4(55-56), 118-124. (in Persian)
- Sheibani, M., & Chamanara, S. (2012). Productive Urban Network; A Strategy for Achieving Sustainable Development. *MANZAR, the Scientific Journal of landscape*, 4(20), 18-23. (in Persian)
- Sheibani, M., & Sadeghi, Z. (2013). Productive Landscape, considering environment in the city; The role of agriculture in configuration of urban landscape. *MANZAR, the Scientific Journal of landscape*, 4(21), 10-15. (in Persian)
- Simelton, E., Carew-Reid, J., Coulier, M., Damen, B., Howell, J., Pottinger-Glass, C., Tran, H.V., & Van Der Meiren, M. (2021). NBS Framework for agricultural landscapes. *Frontiers in Environmental Science*, 9.
- Skar, S. L. G., Pineda-Martos, R., Timpe, A., Pölling, B., Bohn, K., Külvik, M., Delgado, C., Pedras, C.M., Paço, T.A., Čujić, M., Tzortzakis, N., Chrysargyris, A., Peticila, A., Alencikiene, G., Monsees, H., & Junge, R. (2020). Urban agriculture as a keystone contribution towards securing sustainable and healthy development for cities in the future. *Blue-Green Systems*, 2(1), 1-27.
- Sousa, R., & Batista, D. (2013). *Urban agriculture: The allotment gardens as structures of urban sustainability*. London, United Kingdom: InTechOpen.
- Specht, K., Bohn, K., & Simón Rojo, M. (2022). Planning food system transitions: Exploring spatial, citizen driven, and agroecological approaches. *Urban Agriculture & Regional Food Systems*, 7(1), e20029.
- Specht, K., Schimichowski, J., & Fox-Kämper, R. (2021). Multifunctional Urban Landscapes: The Potential Role of Urban Agriculture as an Element of Sustainable Land Management. In *Sustainable Land Management in a European Context* (pp. 291-303). Springer.
- Specht, K., Weith, T., Swoboda, K., & Siebert, R. (2016). Socially acceptable urban agriculture businesses. *Agronomy for sustainable development*, 36(1), 17.
- Tayefi Nasrabadi, M. (2022). How do nature-based solutions contribute to urban landscape sustainability?. *Environment, Development and Sustainability*, 24(1), 576-591.
- Timpe, A. (2014). The Productive Park as a Green Infrastructure. In *ECLAS Conference 2014 - Landscape: A Place of Cultivation*. Porto, Portugal.
- Türkyilmaz, Ç. C., Pellitero, A. M. M., Türkyilmaz, E., & Da Silva Elizario, J. (2013). Urban Rehabilitation: Reinventing a Productive Landscape Istanbul, Golden Horn Case Study. *Archnet IJAR*, 7(2), 282-296.
- Van der Valk, A., & Viljoen, A. (2014). AESOP's Thematic Groups—Part 3: The Sustainable Food Planning Thematic Group. *disP-The Planning Review*, 50(4), 78-82.
- Viljoen, A., & Bohn, K. (2005). Continuous Productive Urban Landscapes: urban agriculture as an essential infrastructure. *Urban Agriculture Magazine*, (15), 34-36.
- Viljoen, A., & Bohn, K. (2009). Continuous Productive Urban Landscape (CPUL): Essential infrastructure and edible ornament. *Open House International*, 34(2), 50-60.
- Viljoen, A., & Bohn, K. (2012). Scarcity and abundance: urban agriculture in Cuba and the US. *Architectural Design*, 82(4), 16-21.
- Viljoen, A., & Bohn, K. (2014). *Second nature urban agriculture: Designing productive cities*. United Kingdom: Routledge.
- Viljoen, A., & Bohn, K. (2020). Building continuous productive (peri-) urban landscapes. In *achieving sustainable urban agriculture* (pp. 61-100). Burleigh Dodds Science Publishing.
- Yang, Y., Zhang, Y., & Huang, S. (2020). Urban Agriculture Oriented Community Planning and Spatial Modeling in Chinese Cities. *Sustainability*, 12(20), 8735.
- Yaseen, F. F., & Abbawi, R. F. N. (2017). Continuous Productive Urban Landscape an Analytical study of Design Properties. *The iraqi journal of architecture and planning*, 13(4), 12-23.
- Zanzi, A., Vaglia, V., Spigarolo, R., & Bocchi, S. (2021). Assessing Agri-Food Start-Ups Sustainability in Peri-Urban Agriculture Context. *Land*, 10(4), 384.